Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 26 (1165) ГОД XXIII БЕЛАСТОК 25 ЧЭРВЕНЯ 1978 г. ЦАНА 60 гр.

Новыя вершы

ШЧЫРАСЦЬ

— Мама,
каб пераўтварыцца можна
было
напрадвесні,
якою хацела б быць птушкай —
гускаю ці амялушкай?

— Песняй.

— Зімаваць ці лётаць у вырай?
— Шчырай...

Я пытаюся: птушкай —
аседлаю, пералётнай,
лясною, балотнай,
палявою, чаротнай?

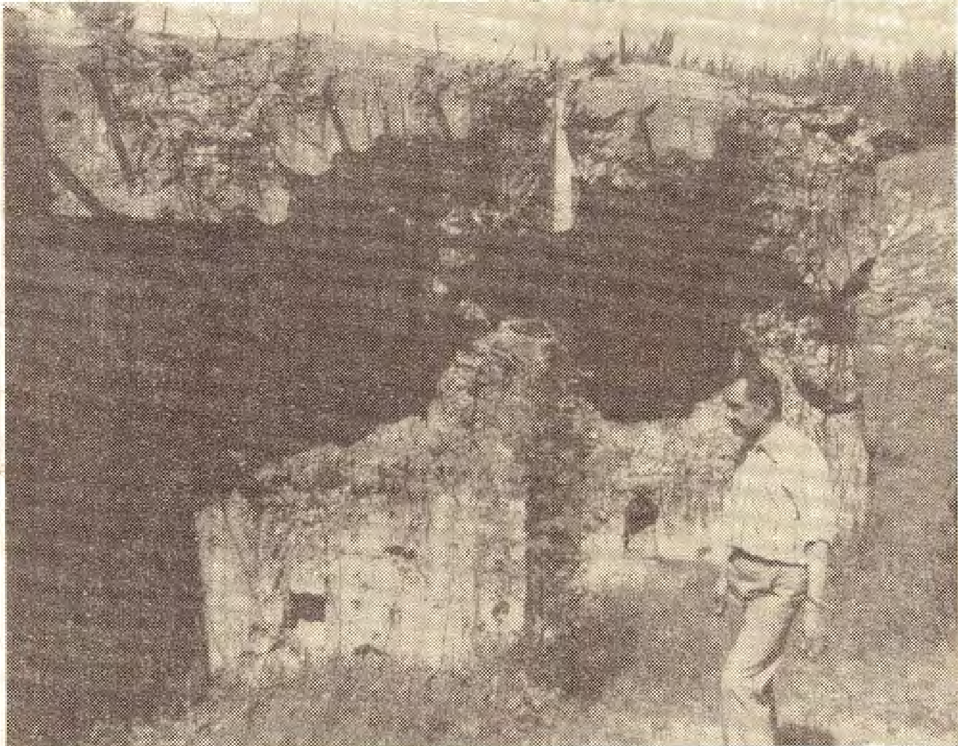
— Народнай...
— Аляпкай?
Яна пад вадой і на сушы!
— Ты і без крылцаў дужы.

— Мама, а ўсё-ткі:
птушкі гэтак высока...
Ты жураўліха ці соўка?
— Слоўка...

Данута Бічэль-Загнетава

З прэпарцёрскіх запісак

ПРА ТЫХ, ШТО ВЫБРАЛІ СМЕРЦЬ

Дзот над Бугам за вёскай Машчона Каралеўская, у якім савецкія воіны ў чэрвені 1941 года бараніліся не менш як тыдзень часу. Ля дзота палкоўнік З. Паўлік з Музея войска ў Беластоку.

Гэтыя дзоты раскінуліся ўздоўж надбужскай даліны.

Нас найбольш цікавіць адзін з іх — той, што знаходзіцца на ўзгорку за вёскай Машчона Каралеўская. Цікавіць таму, што ў ім пад жалезабетоннымі глыбамі яшчэ па сённяшні дзень пакояцца астанкі тых, што выбралі смерць, каб не пайсці ў палон.

* * *

Кажуць, што было іх 18. Пераважна афіцэры.

Язэп Капелька, жыхар вёскі Машчона Каралеўская, гаворыць з поўным перакананнем, што ў дзоце пад лесам баранілася 17 лейтэнантаў і адзін капітан.

— Гэта мне расказваў, — паясняе ён, — адзін мясцовы чалавек, па прозвішчу Кузавінскі, які тады служыў тут у Савецкай Арміі і ў гэтую памятную ноч з суботы на нядзелю 22 чэрвеня 1941 года якраз стаяў на варце ля таго ж дзота, то бачыў, што ўваходзіла ў яго 17 лейтэнантаў і адзін капітан. Усе хлопцы маладыя, толькі што са школы, на тры дні раней прыехалі ў ваенны гарадок, які тады знаходзіўся ў лесе за нашай вёскай, прыехалі на практыку і яшчэ не паспелі размеркаваць іх па часцях.

* * *

У папярэдні дзень, у суботу, камандаванне ваенгарадка наладзіла вясёлыя гульні. Салдаты і цывільныя рабочыя цяжка працавалі пры пабудове добра прадуманай надбужскай абароннай лініі. Работы яшчэ аставалася шмат. Дзень і ноч безупынку грукаталіаграмадныя крушылкі камення, задыхаліся бетоназапраўчныя агрэгаты, ад станцыі Сямяцічы і ад станцыі Высокае грузавікі пастаўлялі сотні тон розных матэрыялаў. Дзоты ўжо тырчэлі над зямлёй, але яшчэ аніводзін з іх не быў поўнасцю прыстасаваны да функцыі, якая ім вызначалася.

У суботу пасля абеду і ў нядзелю людзі мелі адпачыць, пагуляць, паглядзець фільм.

* * *

Анна Датчук была тады прыгожай дзяўчынай, да якой заляцаліся нават афіцэры.

— Нас запрасілі на фільм, — успамінае яна. — Звычайна цывільных людзей не прапускалі ў ваенны гарадок. Аднак афіцэры бралі нас пад ручку,

(Працяг на стар. 4)

ТРЭБА БОЛЬШ І ЛЕПШ!

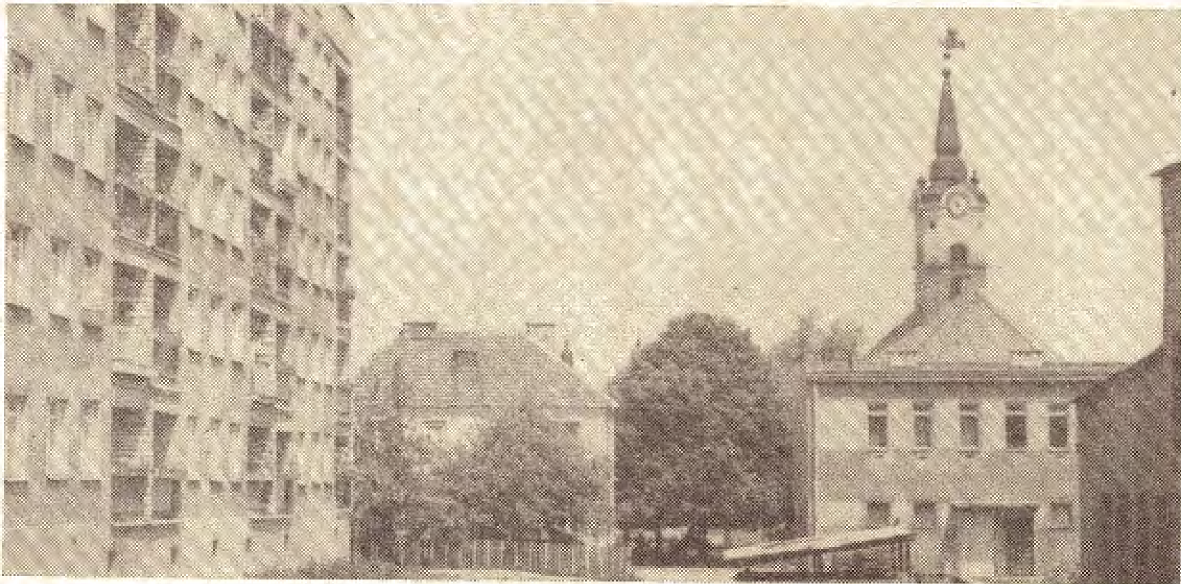
Ужо лета. Культурна-асветны сезон 1977/78 года ў дзейнасці Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў асноўным закончыўся. Праўда, у шэрагу гмін адбываюцца фэстыны, і на іх выступаюць аматарскія калектывы БГКТ з багатымі праграмамі, але яны складаюцца якраз з таго, што было апрацавана і падрыхтавана за апошнюю восень і зіму або яшчэ раней. І таму, здаецца, настаў час паразважаць не толькі аб здабытках, але і аб промахах у гэтай дзейнасці ды прыгадаць тыя яе загоны, а нават цэлыя абшары, што ўсё яшчэ ляжаць удзірванелым аблогам. А разважаць ёсць аб чым! Бо БГКТ пры садзеянні іншых арганізацый правяло сёлета не мала цікавых мерапрыемстваў, і ўсе яны былі вельмі карысныя для ажыўлення культурнага жыцця ў нашым асяроддзі. Але затрымайма нашу ўвагу на пяці вядучых сярод іх.

Чытальніцкі конкурс „Знаёмімся з сучаснай беларускай літаратурай“ вельмі спрыяў папулярызацыі творчасці аўтараў, якія ў Народнай Польшчы пішуць на беларускай мове. Прыняло ў ім удзел звыш 400 асоб — лік як на нашыя ўмовы не такі ўжо і малы. Фінальны розыгрыш конкурсу, у якім выступілі калектывы вучняў з беларускіх ліцэяў Бельска і Гайнаўкі, стаў праўдзівым спаборніцтвам у валоданні фактамі і майстэрстве аналізаваць літаратурныя творы. Гэта радуе. Але не можа прыкрыць таго непрыемнага факту, што падчас трывання конкурсу нашыя „белавежцы“ зусім не паклапаціліся, каб правесці як мага болей аўтарскіх сустрэчаў, асабліва ў тых мясцовасцях, дзе неабходна ўзбудзіць большае зацікаўленне творчасцю на беларускай мове, пашырыць чытальніцтва беларускіх кніг і часопісаў. Праўленне „Белавежы“ не паклапацілася пра тое, каб уручыць пераможцам конкурсу спецыяльныя дыпломы ад літаратурнага аб'яднання, а ўсім фіналістам — камплекты выданняў нашых аўтараў з іх аўтографамі, не падумала таксама аб падзяцы настаўнікам беларускай мовы і літаратуры Гайнаўскага беларускага ліцэя, калектыў якога перамог у конкурсе.

Традыцыйна ўжо багатыя паказы „Беларуская песня“ для дарослых і для школьнікаў сёлета зноў выявілі і шэраг новых спявачых талентаў і вынеслі на сцэну многа новаадкрытых народных песень Беласточчыны і твораў беларускіх савецкіх кампазітараў. Абодва конкурсы — гэта дні вялікага свята нашых родных напеваў, захапляючага сваёй чароўнасцю свету. І аж крыўдна, што мы не імкнемся абодва конкурсы яшчэ больш наблізіць да людзей, расшырыць іх. Неабходна знаходзіць і заахвочваць да ўдзелу ўсё

(Працяг на стар. 2)

АБНАЎЛЯЮЧЫЯ ДНІ

На пераломе мая і чэрвеня Бельск перажывае сваё праўдзівае абнаўленне. І то не толькі таму, што тады яго агароды, сады, скверы затапляюцца свежай зелянінай і пышным квеццем. У гэтым часе адбываюцца **Дні Бельска**, і старажытны горад над ракою Белай забывае пра свой звыштысячагадовы ўзрост.

— Мы ўжо трэці раз праводзім Дні нашага горада, — заўважае сакратар гарадскога камітэта ПАРП **Мікалай Хурса**. — Упершыню яны адбываліся ў 1976 годзе. Тады мы імкнуліся разбудзіць наша грамадства да актыўнейшай культурнай дзейнасці. Не прыходзіла гэта лёгка — усе трымаліся надта ж паважна, нацягнута, холадна. Нават моладзь не патрапіла выявіць сваю жыццерадаснасць, маладосць. Але лёд абыякавасці паволі плавіўся ад растучай тэмпературы жадання дзейнічаць для дабра свайго горада, ад разбуджанай грамадскай ініцыятывы, ад канкрэтнай работы на шэрагу напрамках. І сёння можам з упэўненасцю сказаць, што Дні Бельска пачынаюць апраўдваць сябе.

Гэта відаць усюды. Паўстаўшае ў 1975 годзе Таварыства прыяцеляў Бельска ўсё шырэй разгортвае сваю дзейнасць. Яно згуртавала значную колькасць людзей, зацікаўленых вывучэннем гісторыі горада і рэгіёна. Па яго ініцыятыве ў колішняй гарадской ратушы закладзены пачаткі рэгіянальнага музея, які паводле яго арганізатараў павінен з бегам часу стаць сапраўдным захавальнікам скарбаў гісторыі і культуры Бельскай зямлі і адначасова звяном, аб'ядноўваючым адлеглае мінулае з сённяшнім днём. У справу пошукаў экспанатаў побач з дарослымі ўключылася гарцэрская моладзь. Шэраг дакладаў, з якімі выступілі перад бяльчанамі настаўнікі гісторыі мясцовых сярэдніх школ, навуковыя працаўнікі беластоцкага філіяла Варшаўскага універсітэта і беластоцкія этнографы, ажывілі зацікаўленне жыхароў багатым мінулым іх горада, уваскрасілі гераічныя яго старонкі, прыгадалі многія постаці выдатных бяльчан. Гэта дае магчымасць усім выразней бачыць дасягненні і здабыткі цяперашняга часу: развіццё эканомікі, асветы, культуры, жыллёвага будаўніцтва ў горадзе. А гэта мабілізуе людзей да канкрэтнай працы.

(Працяг на стар. 4)

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З ГРОДНА

Зэльвенскія ўзоры

Здаецца, што ў невялікім пакоі загадчыцы ткацкай вытворчасцю Г. М. Бародзіч раптам заяснелі ўсе барвы вясёлкі. Галіна Мікалаеўна паказвае новыя вырабы зэльвенскіх ткачых. Колькі розных колераў, адценняў, узораў!

...У цэнтры дывана быццам жывыя букеты півоняў, на лямоўцы — чырвоныя ружы. Гэта вынік вялікай працы, бо кожны дыван вытканы з 30 тысяч вузялкоў. Прыгожы яскравыя накідкі на крэслы і канапы.

Усяго чацверты год дзейнічае ткацкая вытворчасць Зэльвенскага бытавога камбіната, а слава пра яго майстрых разышлася далёка па-за межы раёна. Галіна Мікалаеўна паказвае лісты з Украіны, Казахстана, Прымор'я. У іх адна і тая ж просьба: зрабіць дыван, накідку, пакрывала.

— Заказаў маем вельмі многа. Асабліва вялікі попыт на дываны, — кажа Бародзіч.

У вытворчасці працуе звыш 100 ткачых. У мінулым годзе першынства ў спаборніцтве здабыла Н. К. Кіслова. Яна займаецца ткацтвам ужо больш 15 год.

— Я маю праўдзівае задавальненне выткаць дыван, — кажа Надзея Казіміраўна.

І гэта не проста словы, Н. Кіслова — вялікі мастак сваёй справы.

Старанна працуюць таксама ткачыхі Л. К. Ганчар, Е. В. Худабед, В. Б. Свістун, А. І. Баннікава і многія іншыя. Некаторыя пабывалі на Омскай дывановай фабрыцы, на месцы вывучылі вытворчасць, пазнаёміліся з вопытам лепшых майстрых. Шмат каштоўнага перанялі і ад працаўнікоў Віцебскага дывановага камбіната.

— Устанаўліваем у цэху механічныя станкі АТ-120 і АТ-175, — расказвае Галіна Мікалаеўна. — Плануем пачаць выпускаць вырабы з нітрону.

Зэльвенскія ткачыхі вучацца самі і дзеляцца сваім майстэрствам з іншымі. Тут, напрыклад, вучыліся працаўнікі нядаўна створаных ткацкіх цэхаў з Ваўкавыска і Свіслачы.

У мінулым годзе было паспяхова выканана вытворчае заданне. Звыш плана выпушчана вырабаў на многія тысячы рублёў. У бягучым годзе асвойваюцца новыя віды прадукцыі, распрацоўваюцца маляўнічыя праекты дываноў, пакрывалаў і накідак.

Я. Флякс

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

115 гадоў назад

27 VI 1863 быў павешаны на Лукішскай плошчы ў Вільні Зыгмунт Серакоўскі, ваенны начальнік паўстання ў Літве. Імкнуўся аб'яднаць рух літоўскіх сялян з беларускімі атрадамі К. Каліноўскага.

110 гадоў назад

25 VI 1868 нар. Ядвігін Ш. (А. Лявіцкі), беларускі пісьменнік, адзін з пачынальнікаў беларускай прозы.

50 гадоў назад

25 VI 1928 адкрыўся I з'езд Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі.

45 гадоў назад

1 VII 1933 быў заснаваны Беларускі палітэхнічны інстытут.

10 гадоў назад

1 VII 1968 у Маскве, Вашынгтоне і Лондане пачалося падпісанне Дагавора аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE”
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

****

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

****

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku. Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 28 zł. 80 gr. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. nr 1355. 7.600 egz. N-4

„ТРУБЫ СТАМІЛІСЯ“. Удзельнікі духавога аркестра сярэдняй школы № 5 горада Гродна пасля выступлення на свяце духавой музыкі. Фота В. Косціна.

(Працяг са стар. 1)

большую колькасць новых выканаўцаў, шукаць спявачых талентаў у неспазнаных яшчэ ваколіцах, увесці новыя формы ўзнагарод для пераможцаў: узнагароду публікі, экскурсію ў цікавыя мясцовасці краіны і г.д. У файе ці калідорах памяшканняў, дзе адбываюцца раённыя і фінальныя элімінацыі конкурсу, аж напрошваюцца розныя, большыя ці меншыя, выстаўкі аб дзейнасці БГКТ, прац народных умельцаў, работ беларускіх мастакоў і таму падобныя экспазіцыі. А паказаць жа маем што!

Упершыню праведзенае ў бягучым годзе праслуханне народных музыкаў і аркестраў пераканала, што мы пачалі, нарэшце, варушыць некранутую дагэтуль дзялянку, якая абяцае быць не менеей ураджайнай адкрыццямі і знаходкамі, чым конкурс беларускай песні. Няма сумнення, што неўзабаве, апрача гармоніка і скрыпкі, убачым на ім розныя дуды, свісцёлкі, цымбалы і іншыя даўнія народныя інструменты і пачуем не толькі полькі ды вальсы, але і колішнія беларускія круцёлкі, крыжачкі, мяцеліцы і мноства іншых прызабытых ужо беларускіх народных мелодый. Але не забывайма пра самых таленавітых удзельнікаў гэтага конкурсу, ім трэба даваць магчымасць паказваць сваё выканаўчае майстэрства на фэстынах і іншых урачыстасцях.

Сёлетні агляд тэатральных калектываў не парадаваў вялікай колькасцю ўдзельнікаў, бо было іх ўсяго чатыры, але затое якіх! Моладзь Бельскага беларускага ліцэя паказала падрыхтаваную пад кіраўніцтвам сваёй настаўніцы В. Рышчук і працаўніцы Бельскага дома культуры В. Андрэюк п'есу сучаснага беларускага савецкага пісьменніка І. Шамякіна „Не верце цішыні“. Сыграла яе ўдала, даказваючы яшчэ раз, што не толькі ў песні, але і ў пастаноўках п'ес нашы ліцэісты — народ здольны і ахвочы да працы. Тэатральны калектыў беластоцкага гуртка БГКТ, ставячы дасканалы фарс І. Лафінай „Бацькоўскае благаслаўленне“, выявіў вялікія здольнасці ў паказе камедыйных персанажаў. Ну і пакарылі ўсіх сваімі вадэвілямі з народнага жыцця калектывы з Меляшкоў і Арэшкава. Гэта былі цудоўнейшыя рэчы! Якраз гэта нам і патрэбна: спалучаныя ў непадзельнае адзінства сакавіты народны гумар з народнай песняй, а ўсё гэта паказана натуральна і на мясцовай гаворцы. Такім чынам само жыццё паказвае нам, што ў аматарскім тэатры наша арганізацыя мае неабмежаваныя магчымасці дзеяння, толькі мусіць паклапаціцца пра разбуджэнне да працы розных асяроддзяў: школьнай моладзі, старэйшых сялян, гараджан і запрапанаваць адпавядаючыя іх зацікаўленням віды і роды пастановак. Не трэба прымушаць вясковых аматараў ставіць класічныя драмы, калі ім ляжыць на сэрцы, напрыклад, народны вадэвіль „усяму вінавата нявестка“, а гарадскіх самадзейнікаў спяваць вяснянкі ды паказваць сварку дзвюх суседак за яйкі.

Нельга нам спачываць на дасягнутым і ўвесь час трэба шукаць новых абшараў, неадкрытых крыніц і нескарыстаных магчымасцей для далейшага развіцця нашай культурна-асветнай дзейнасці. Перш за ўсё неабходна клапаціцца пра чысціню нашай беларускай мовы, і вельмі добрай формай у гэтай справе быў бы дэкламатарскі конкурс для дарослых і для моладзі па паэзіі і прозе самых выдатных беларускіх пісьменнікаў. Як вядома, беларусы любяць не толькі спяваць, іграць ды прадстаўляць, але і танцаваць. Таму нельга адкладваць надалей арганізаванне штогадовага агляду беларускага народнага танца. Вельмі ж добра павялося ў нас, што ў часе конкурсаў ці аглядаў іх удзельнікі імкнуцца выступаць на сцэне ў спецыяльных касцюмах, даўніх або цяперашніх. Здаецца, што ўжо можна аб'явіць конкурс (з цікавымі ўзнагародамі для пераможцаў) на жаночыя і мужчынскія беларускія народныя падляшскія касцюмы. Якраз такі конкурс даў бы падставу да абсталёўвання і пашыву касцюмаў для нашых калектываў. Напрошваецца таксама... Так, вельмі многа ўсяго нам трэба, таму пра справы фальклору, матэрыяльнай культуры, будаўніцтва і г.д. можа ўдасца мне паразважаць у наступных артыкулах. Сённяшні хачу закончыць перакананнем, што робім мы ўсё ж многа і добра, але мусім рабіць яшчэ больш і лепш; бо вядома: развіццё нашай нацыянальнай культуры залежыць ад нас саміх.

Мікалай Гайдук

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ“

Фэст у Мокрым ● Белкі ● Дзядзька Максім захапляецца рускімі песнямі ● Літаратурная старонка ● Наваполацк ● З маёй званіцы ● Весткі з Заблудава, Гайнаўкі, Збуча, Нарвы, Юхноўца, Рудут, Войнаўкі, Дубіч Царкоўных, Белавежы, Чаромхі, Шчытоў ● Фота-рэтра ● Як чысціць дываны і мяккую мэблю ● Калі сніцца гітара ● У доктара Знахарука ● Песня „Bliska moim myślom“.

Sobota 24 VI — 10.00 Dziewczyny lubią piosenki — czech. kom. muz. 14.40 Pr. dnia. 14.45 Radar. 15.00 Radzimy rolnikom. 15.10 Dziennik. 15.20 Obiektyw. 15.40 Latarnia czarnoksięska. — 16.10 Fedra — ameryk.-grecki film fab. 18.00 Sobotni koncert Studia Gama. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 19.55 Mundial 78 — trans. meczu o trzecie miejsce. 22.00 Mała antologia kabaretu. 23.10 Dziennik. 23.25 O człowieku, który malał — dramat sens. USA.

Niedziela 25 VI — 7.25 Now. w domu i zagr. 7.50 RTSS. Nasze spotkania. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Telewizjada. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Kino Teleranka. Lato z Kasią — III odc. ser. czech. 9.25 Antena. 9.50 Przez lądy i morza — film dok. wł. 10.40 Z kamerą wśród zwierz. 11.10 Dziennik. 11.25 Rolnicze rozmowy. 11.55 Symfonia leningradzka — widowisko muz. 12.55 Piórkiem i węglem. 13.20 Klub Sześciu Kont. 14.10 W Starym Kinie. 15.10 Los. Dużego Lot. 15.25 Tele-Echo. 16.25 Opole 78: Kabaret „Kur”. 17.15 Sport: trans. drugiego dnia trójmeczu lekkoatl. ZSRR—NRD—Polska. 18.30 Wieczorynka. 19.00 Dziennik. 19.50 Mundial 78 — trans. finału Mistrz. Świata w p. nożnej. 22.25 Panie na Mogadorze — film TV franc.

Poniedziałek 26 VI — 9.30 Mundial 78. 13.25 Pr. dnia. 13.30 Melodie. 14.00 Magazyn lotniczy. 14.30 Palec boży — dramat obycz. pol. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie. 17.30 Klub kibica. 17.45 Dom i my. 18.00 Nasi kochani bliźni — odc. VI ser. NRD. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV na świecie. O. Wilde „Brat marnotrawny”. 22.20 Poradnik zmotor. turysty. 22.30 Camerata. 23.00 Dziennik.

Wtorek 27 VI — 10.00 Panie na Mogadorze — film TV franc. 13.10 Pr. dnia. 13.15 Melodie. 13.45 Klub Seniora. 14.15 Kino Lektur: Szlacheckie gniazdo — dramat obycz. radz. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Studio Mł. 17.10 Polska leży nad Bałtykiem. 17.50 Sygnały filmowe. 18.20 Człowiek i przyroda — film dok. TV hiszp. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Saga rodu Palliserów — odc. XXIV ser. 21.25 Poradnik zmotor. turysty. 21.35 Studio — 5. 22.35 Dziennik. 22.50 Teatr Małych Form.

Środa 28 VI — 14.15 Pr. dnia. 14.20 Melodie. 14.50 Ring wolny — fab. film CSRR. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Kino najmłod. 17.00 Historia na każdej ulicy. 17.30 Los. Małego Lot. 17.45 Nie tylko dla kobiet. 18.15 Kółko i krzyżyk. 18.30 W Starym Kinie. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Filmy z Brigitte Bardot: Życie prywatne — dramat obycz. 22.20 Poradnik zmotor. turysty. 22.30 Dziennik. 22.45 Kształt słowa.

Czwartek 29 VI — 10.00 Jakub — dramat obycz. czech. 13.30 Pr. dnia. 13.55 Melodie. 14.05 Kto czyta nie błądzi — magazyn inf. 14.35 Polonez Ogińskiego — dramat woj. ZSRR. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie. 17.30 Reportaż wojskowy. 17.55 Kirdi i Daba — film F. Burdzego. 18.15 Sonda. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Człowiek w czapce — odc. ser. fr. „Brygady Tygrysa”. 21.30 Poradnik zmotor. tur. 21.40 Pegaz. 22.05 Dziennik. 22.40 W minutę po premierze.

Piątek 30 VI — 14.40 Pr. dnia. 14.45 Melodie. 15.15 Drużba znaczy przyjaźń — pol. film dok. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Teleferie dla najmłod. 17.10 Rycerze stepu — cz. I. 18.30 Magazyn motor. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Koty to dranie — film obycz. 21.35 Poradnik zmotor. tur. 21.45 Mity i rzeczywistość: Lądowanie w Australii — film dok. NRD. 22.15 Dziennik. 22.30 Proscenium.

Piątek 23 VI — 8.40 Film fab. 18.20 Spektakl.

Sobota 24 VI — 9.55 Film fab. ser. 1 część. 12.40 Koncert. 15.15 W świecie zwierząt. 17.15 Film anim. 17.45 Film fab. ser. 20.30 Mistrz. świata w p. nożnej. 22.15 Pr. estrad.

Niedziela 25 VI — 7.55 Koncert. 10.00 Film fab. ser. 14.30 Panorama międzynar. 15.00 Filmy anim. 16.00 Film dok. 17.15 Spektakl. 19.00 Klub film. 20.30 Mistrz. świata w p. nożnej.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота, 12.05 — 12.25 (UKF).

Białowieża Miłość Adeli H. — fr. 27—28 VI. Pocałunki z Honkongu — fr. 29—30 VI. Czy Lucyna to dziewczyna — pol. 1—2 VII.

Bielsk Podl. Wezwij mnie w świetlistą dal — radz. 26—27 VI. Czarny korsarz — wł. 28—29 VI. Złoto dla zuchwałych — jug. 30 VI—1 VII.

Czeremcha Uzurpatorzy — węg. 27—28 VI.

Czyże Intryga rodzinna — USA. Tata ja już wyszłam za mąż — pol. 28 VI—2 VII.

Dubicze Cerk. Skazany — pol. Wielki łup gangu Olsena — duń. 28 VI—2 VII.

Gródek Akcja pod Arsenałem — pol. 1—2 VII.

Hajnówka Cień zbrodni — buł. 26—27 VI. Maratończyk — USA 28—30 VI.

Michałowo Dziewczyna do dziecka — ang. 27—28 VI. Kobietki — radz. 29—30 VI. Mistrz rewolweru — USA 1 VII.

Mielnik Kariera na zlecenie — fr. 28 VI. Złotodajna rzeczka — radz. 1—2 VII.

Milejczyce Akcja pod Arsenałem — pol. Smic, smac, smoc — fr. 28 VI—2 VII.

Narew Błękitny ptak — radz. Gwiazda zwodniczego szczęścia — radz. 28 VI—2 VII.

Narewka Cień zbrodni — buł. Szarada — pol. 28 VI—2 VII.

Nurzecz Ostatni wiosenny śnieg — wł. 27—28 VI. Rozumiemy się bez słów — czes. 29—30 VI.

Orla Barwy ochronne — pol. Zaufanie — radz. 28 VI—2 VII.

ВІТАЕМ БІК!

У пачатку чэрвеня бягучага года выйшаў першы нумар **„Беластоцкага культурнага інфарматара“**, інакш: **БІКу**, выдаўцом якога з'яўляецца Ваяводскі дом культуры. Хоць на ўступным слове і гаворыцца, што гэта ўзнаўленне такого выдання, якое выходзіла чатыры гады таму назад, але на самай справе Беласточчына атрымала цалкам новы і надта ж карысны часопіс. У ім змешчаны цікава супастаўленыя матэрыялы аб працы, пошуках і здзяйсненнях беластоцкіх тэатраў, інфармацыі аб дзейнасці музычных школаў, аб творчасці жывапісцаў і скульптараў, нататкі аб новых кнігах, літаратурных конкурсах і многа іншага матэрыялу. Усё гэта пададзена на фоне вычэрпваючай інфармацыі пра тое, што ў чэрвені будзе паказвацца ў беластоцкіх тэатрах, часткова кіно, выставачных залах, музеях, будзе праходзіць у дамах культуры і клубах, якія мерапрыемствы будуць праводзіць розныя грамадска-культурныя арганізацыі, у тым ліку і БГКТ. Не абыдзена таксама і краязнаўства.

У той жа час рэдакцыя, якую ўзначальвае вядомы беластоцкі паэт **В. Казанецкі**, патрапіла знайсці ў месячніку месца на ўзоры добрай паэзіі, вельмі даступны і сэнсоўны артыкул аб наватарстве роданачальніка польскай лірыкі Я. Каханоўскага, а таксама палеміку з выказваннямі на тэму розных перыпетый беластоцкіх паэтаў у „Газеце вспулчэснай“. Такое ж вельмі патрэбнае беластоцкаму асяроддзю набліжэнне мастацтва да звычайнага чалавека знаходзім і ў артыкуле пра вядучых напрамкі ў сучаснай польскай скульптуры.

Трэба шкадаваць, што БІК абмяжоўваецца толькі горадам Беластокам, бо і па-за сталіцай ваяводства дзеюцца надта ж цікавыя справы. Варта інфармаваць таксама аб даволі актыўнай культурна-асветнай дзейнасці бельскага, сакольскага, сямяціцкага, гайнаўскіх і іншых дамоў культуры, не абмінаць і найбольш ініцыятыўных гмінных асяродкаў культуры, бо і ў іх нярэдка здзяйсняюцца надта ж каштоўныя мерапрыемствы, напрыклад, у рамках Дзён Супраслі 2 чэрвеня праходзіла ў супрасльскім МГОКу вельмі цікавая навукова-папулярная сесія, прысвечаная гісторыі, прыродзе, гаспадарцы і перспектывам далейшага развіцця горада Супраслі — гэтага своеасаблівага беластоцкага Закапанага. Ёй спадарожнічала надта ж багатая выстаўка работ мясцовых тварцоў, а таксама прыладаў працы, ткацтва, вопраткі, абутку насельніцтва Супрасльскай гміны. Спадзяемся, што ў будучым знойдзецца ў БІКу месца і на публікацыі аб розных здабытках народнай культуры Беласточчыны.

„Будзем дбаць пра тое, — піша рэдакцыя месячніка, — каб усё, што каштоўнае ў мастацкай творчасці і культуры, якое паўстала на гэтай зямлі даўней і цяпер, знайшло свой водгук у нашых сэрцах, у нашых думках, у якасці нашага жыцця. Гэтая прыгожая, цудоўная зямля, з усім, чым мы ганарымся, і з усім, што мы хочам як мага хутчэй перамяніць на лепшае, абавязвае нас, жыхароў гэтага рэгіёна, да асаблівых павіннасцей: не прапусціць нічога, што можа садзейнічаць развіццю нашай зямлі, намагацца, каб уносіла яна ўсё больш каштоўныя вартасці ў агульнанародную скарбніцу“.

Гэта надта ж высакародныя для ўсіх нас заданні і намеры, і ўсіх нас цешыць, што ў іх ажыццяўленне пачынае ўносіць свой каштоўны ўклад і новы беластоцкі месячнік. **(мг)**

ПА РОДНАЙ ЗЯМЛІ

І смяецца за аселіцай лес на ўзгорку, і сенажаць у даліне, а ўсюды прыволле і спакой.

Фота М. Гайдука.

ГОД З ГАРМОНІКАМ

Здае экзамен Эльжбета Карэйва.

Ужо дваццаць год падрад прафсаюзная рада пры ГП БГКТ у Беластоку арганізуе для дзяцей навучанне ігры на музычных інструментах, а асабліва на гармоніку. Тры гады вядзе курс наш вядомы акампаніятар Сцяпан Копа. Ахвотных вучыцца ігрыць заўсёды многа, але ахвота гэта яшчэ не ўсё. Тут патрэбны і талент, і чуйнае вуха. І Сцяпан Копа ўжо за некалькі ўрокаў выхапіць гэта. Бачыць, хто будзе іграць, а хто не зможа. Прыкладае ён усе сілы, каб умела пакіраваць маладым талентам.

У бягучым годзе хадзіла на музыку 19 асоб. Тут як у школе, і пачынаючых, якія пазнаюць яшчэ толькі музычны алфавіт — гаму, і тыя, што ўжо вучацца шосты год. Адным словам, падзел на класы. Спатыкаюцца два разы ў тыдзень. Зразумела, не ўсе адразу. Прыходзяць групамі з увагі на разнастайны ўзровень. Патрэбны ў сувязі з гэтым розны падыход і розныя вымогі. З вялікай дапамогай прыходзіць Галоўнае праўленне БГКТ. Дазваляе карыстацца сваімі інструментамі. Дзеці іграюць, пазнаюць тайнікі музыкі, наймалодшыя вучацца на вельмі простых творах, старэйшыя іграюць больш складаныя.

І так мінуў год. Экзамен адбыўся 30 мая ў памяшканні ГП БГКТ. Камісія ў складзе — Тэрэса Білінская (музык), Людміла Васілюк і Анна Ляшкевіч (прадстаўнікі БГКТ) і Сцяпан Копа (настаўнік) на працягу некалькіх гадзін уважліва слухала і ацэньвала здабытае за цэлы год. За дзвярыма хваліююцца чакаючыя сваёй чаргі. Разам з імі і бацькі.

Пасля экзамена.

Найлепш іграў Кшыштаф Камінскі.

— Усё будзе добра, бабачыце, — пацяшальна супакойваюць.

І канец. Сапраўды ўсё добра. Кожны з іх атрымаў пасведчанне. Вялікая радасць. Год закончыўся паспякова.

М. Шаховіч
Фота аўтара

М. ШАХОВІЧ — З народных гаворак

бай-барзі — у сэнсе: „а я і не звярнула ўвагі“ або „а я нават і не падумала“. А я і бай-барзі, бавяцца, той бавяцца, а воны гэн попэрэвіэшувалысь на жывотах і заглядают в колодэць. Я як глянула, то аж зімно зробілося.

гуня — амаль тое самае, што **табун**, толькі ў больш узмоцнена-пераносным значэнні і з адценнем негатыўнасці. Адносіцца да вялікай групы дзяцей, якія неадпаведна сябе паводзяць — бегаюць, крычаць, балаганяць. Дэсь Міколаёвы діэті то гэн цілы дэнь самі пробавіяцця і тіхо, як бы іх і нэ было, а то што за дітя? Насклікав гэн цілу гуню, і порылі пудвурок усё ровно, як бы погуон свині пасся. Я чую, што дэсь шумят, але і бай-барзі. Аж загляну в садок — а там ціэла гуня бахурніэ.

гуска — кавалкі булак ці піровжнага, узятыя з вясельнага стала, якія сваякі кідае цікаўным, што прыглядаюцца едучаму да шлюбу вяселлю. О, гліді-гліді, зараз гуску будут кідаті. Гляньтэ, куолькі гускі назбірала.

збіэгчыся — скурчыцца, ужываецца ў адносенні да высціранай вопраткі ці іншых палатняных рэчаў. Ты побач, што з фіранкамі зробілося. Такіе ж гожы былі і вымыла, а воны, бач, як збіэглісь. Возьмі іх выдожымай, то троху збігуцца і якраз будут добры.

міэсэчка — чырвоная радыска. Скоч на город і міэсэчкі нарві до салаты. А вжэ такая міэсэчка была, то, бач, бахурня вліэзла і попудрывала.

тук — тлушч са смажанай саланіны. А мніэ на картофлі скварок нэ кідайтэ, самым туком ліэйтэ. В тук хліэб умочай, добрэ так, попробуй.

(Сакі, гміна Бельск)

З НАРОДНАЙ АБРАДНАСЦІ. ДЭМАНАЛОГІЯ.

Мара — гэта вобраз, створаны людскім уяўленнем, фантазіяй.

Мара выступае не ўсюды. М. Федароўскі ў „Людзе беларускім“ піша, што ў вераванні людзей з ваколіц Ваўкавыска, Слоніма і Ліды мара поўнасцю адсутнічала. Усе болі, душнасці, начныя прывіды прыпісвалі нячыстай сіле, носьбітам якой быў, згодна з пераканнем мясцовых людзей, чорт. Але ёсць мясцовасці, дзе бытуе яна ў пераканнні людзей яшчэ па сённяшні дзень і па сённяшні дзень кружаць аб ёй вусныя расказы. Прыкладна, у ваколіцах Тышчынага. Данілоўскі, інфарматар з Багушэва, прыпамінаючы кружачую легенду, расказвае пра мару, якую бачылі на кані. Калі яе злавілі, пачала яна змяняцца, прыбіраючы розныя постаці. Найчасцей постаці звяроў. Нарэшце змянілася ў каня. Гаспадар, доўга не думаючы, узяў і падкаваў яго. Вярнуўшыся дамоў, убачыў, што ў яго хаце сядзіць нейкая жанчына, у якой з рук цячэ кроў. Прыглядзеўся, а на іх падковы.

Мара ў постаці жанчыны выступала вельмі часта. У сувязі з гэтым паявіліся шматлікія расказы, дзе выступае яна як жонка маладога хлопца. Праз нейкі час усё выясняецца і канчаецца трагедыяй для закаханага мужа.

Мара, як і большасць дэманалагічных істот, паяўляецца найчасцей ноччу. Зрэшты, ноч — гэта час прабуджэння ўсіх сіл. Гэта супярэчнасць дня. Бачым тут дзве сілы: Дабра і Зла, паміж якімі знаходзіцца чалавек. Чалавек ведаў, з кім змагаецца, і ў сувязі з гэтым ужываў рад спосабаў забеспячэння. Найпрасцейшым і найбольш пэўным была

малітва, за пасрэдствам якой звярталіся да бога, просячы дапамогі. Але не толькі. Бытавалі спосабы і з адценнем магічнасці. С. Дваракоўскі, праводзячы запісы сярод людзей, пражываючых над ракой Нарвай, пісаў: „Некалі ў той вечар, што перад Янам, у стрэхі над дзвярыма аборы людзі затыкалі галінкі ліпы...“ Страх перад марай прымушаў таксама перахрысціць вымя каровы. Мела гэта бараніць жывёлу. Зрэшты, гэта робяць яшчэ і сёння.

У шматлікіх расказах, бытуючых яшчэ па сённяшні дзень на Беласточчыне, мара выступае як постаць цэнтральная або дапамагаючая чорту. Паяўляецца ноччу. Непрыкметна праслізгваецца ў хату або гаспадарчыя будынкі. Даволі часта паяўляецца ў статдоле, асабліва калі там нехта спіць. Што датычыць яе выгляду, нешта канкрэтнае сказаць цяжка. Аб гэтым можам даведацца толькі з параўнальных зваротаў. Кружаць, прыкладна: „Убралася як мара, як чупірадло якое“, або „Чого ты прычэпілася, як мара якая, і лазіш за мною бэз пшэрвы“. А вось як апісвае мару адзін жыхар вёскі Сакі: „Пушов я до клуні спаті. Сіэно такое пахуччэ, люог і одразу заснув. Аж чую проз сон, як штось навалілось на мэнэ і душыт. Я мац-мац рукою — дэ батарэйка пропала, лежала ж тут. Завшэ кладу. А вона душыт. Давай я спіхаті. Нэ могу. Такое волохатэ, слізкэ. Схватів рэсь за хрэбэт і тягну. Тягнэцся, як гума якаясь. Тягнутягну, аж раптом — лясь і одорвалося, і полетіло дэсь на тук.“

Не толькі начная малітва была формай забеспячэння перад марай. Бытаваў яшчэ і іншы спосаб, а менавіта закрыванне наначавокан і розных праходаў (прыкладна, коміна), каб мара не магла ўціснуцца. Гэты прыклад сведчыць аб тым, што мара мусіла мець нейкае цела, а не была поўнасцю духам.

Свет чалавечага ўяўлення запоўнены шматлікімі дэманічнымі, ды не толькі, істотамі. Часта не маюць яны канкрэтных рыс. Дапасоўваюцца да паасобных постацей у залежнасці ад абставін. Большасць кружачых расказаў пазбаўленая маралізатарскага характару. Ні ў чым яны не павучаюць, ні перад чым не перасцерагаюць. Проста бытуюць, як апісанне здарэння. Наогул усе яны трагічныя. Вось хаця б пачутае ад чалавека з Галіцкіх, што ў гміне Заблудаў. „Адзін чалавек, ідучы позным вечарам, убачыў на полі нейкую істоту. Падобная да чалавека, але не мела на сабе шкуры і былі відаць усе ўнутранасці. Гэты чалавек так перапалохаўся, што захварэў на сухоты і неўзабаве памёр“. Як відаць, калі трагедыя не наступае непасрэдна, дык за пасрэдствам страху, якім усе гэтыя расказы перапоўнены.

І так можам сказаць, што мара гэта прывід, які страшыць пры дапамозе душэння і які можа нахіліць чалавека да дрэннага.

Янка Леанчук, Міхась Шаховіч

Беларуская ЛІТАРАТУРА АЛЯКСАНДАР БАРШЧЭЎСКІ

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА IV

Заканчваючы характарыстыку ролі настаўніцкай семінарыі ў развіцці светапогляду Коласа, варта яшчэ раз спаслацца на выказванні пісьменніка. „Воспитание семинарское строилось на законе божьем, на принципах ультрамонархических и патриотических. Но товарищеская среда и юношеский возраст, когда особенно пробуждается дух критики и скептитизма, делали свое, и к концу пребывания в семинарии мы делались вольнодумцами в отношении бога и религии. Все социальные дисциплины изгонялись, о них не было сказано ни слова. Несмотря на казённо-патриотическую закваску семинарного воспитания, казённые принципы быстро разбивались по выходе из семинарии. В семинарии неизвестно нам было слово „социалист", а если и встречалось, то значение его было самое превратное".

Зразумела, што ў такіх умовах не лёгка было кіравацца беларускімі патрыятычнымі пачуццямі. Аднак Колас ужо ў гэты перыяд цвёрда становіцца на беларускі грунт. Пачынае пісаць вершы на пагарджанай і асмеянай беларускай мове. Прадзўжае сваю творчасць пасля выхаду з семінарыі. Справа была складаная. У тагачаснай Беларусі не было ніводнага беларускага часопіса. Не было ніякай магчымасці давесці свае творы да чытача. Ці ж у такой сітуацыі маглі не радзіцца ўсякія сумненні? У Коласа радзіліся яны не рэдка. Аб гэтым напіша наступнае: „Перспектив... на развитие не было никаких, и я переживал минуты горького сознания, что мои произведения не будут иметь ходу и белорусский язык не будет иметь признания. Но начиная с конца 1904 года я всё больше и больше находил своих сторонников, чаще слышал разговоры и вести о том, что выйдет белорусская газета".

Непасрэднае сутыкненне Коласа як настаўніка з беларускай вясковай рэчаіснасцю перыяду рэвалюцыі 1905 года не магло не ўплываць на далейшую крышталізацыю яго светапогляду. Праўда, Палессе не стала арэнай вялікіх класавых бітваў, але новыя ідэі даходзілі ўсё шырэй да свядомасці беларускіх сялян, якія ўсё смялей патрабавалі сваіх правоў. Колас-настаўнік поўнасцю салідарызаваўся з сялянскімі інтарэсамі і пастулатамі. У канцы 1905 года, працуючы ў вёсцы Пінковічы, Колас непасрэдна ўключыўся ў барацьбу сялян. Ад імя жыхароў гэтай вёскі зрэдагаваў ён петыцыю, скіраваную да мясцовага абшарніка Скірмунта. Петыцыя гэта, мабыць, у зменена́й літаратурнай форме, была ўключана пісьменнікам у яго пазнейшае апавяданне „Бунт". Вось яе літаратурны змест: „Вам (пану) павінна быць вядома, што робіцца цяпер у Расіі. Льецца кроў, гарaць панскія палацы... Людзям няма куды дзявацца, няма чаго есці і яны пайшлі адбіраць ад пана тое, што паны адабралі ад іх. Мы не хочам грабіць і паліць, каб чужой крывёй і слязамі купіць сабе шчасце; мы не хочам браць чужога, а патрабуем ад вас тое, што вы ўсякімі канцылярскімі кручкамі адабралі ад нас".

Гэты акт быў скіраваны не толькі супраць Скірмунта, а супраць усёй грамадскай сістэмы. Так прынамсі патрактавалі яго царскія ўлады. Міністэрства ўнутраных спраў запатрабавала ад мінскага губернатара выяснення справы, і для Коласа распачаўся перыяд цяжкага следства.

ХРОНІКА

За заслугі для асветы Міністр асветы і выхавання ўзнагародзіў публіцыста „Нівы" Мікалая Гайдука „Медалем Камісіі Эдукацыі Нарадовай". Высокая ўзнагарода была ўручана нашаму калегу 6 чэрвеня на сустрэчы ваяводскіх і гарадскіх улад з перадавымі выпускнікамі сярэдніх школ Беласточчыны ў тэатры імя Вянгеркі.

(Працяг са стар. 1)

АБНАЎЛЯЮЧЫЯ ДНІ

— У часе сёлетніх Дзён Бельска жыхары нашага горада, дарослыя і моладзь, самаахвярна працавалі ў грамадскім чыне пры 28 аб'ектах, — расказвае намеснік начальніка горада **Ляонцій Парафенюк.** — У выніку пракладзены каналы пад тэлефонную сувязь у новым жыллёвым квартале, пакладзены фундаменты пад бібліятэку ў частцы горада за чыгуначнай лініяй, ішла работа пры пабудове купальнага басейна, пракладваліся новыя і рамантаваліся старыя тратуары, старанна дагледжаны зелень і кветкі на гарадскіх скверах і клумбах, зроблена многа іншых добрых спраў. Словам, бяльчане належна ўшанавалі свята свайго горада.

А свята красавалася ўсімі фарбамі. Яно дало нагоду для спаборніцтваў у мастацкай дзейнасці, спорце, гульнях, розных мерапрыемствах культурнага адпачынку. А спаборнічаць было каму! Бельск мае багата развітую мастацкую самадзейнасць: хоры, вакальна-музычныя і музычныя калектывы дзейнічаюць не толькі ў шасці сярэдніх і трох пачатковых школах, але і пры бельскім гуртку БГКТ, Бельскім доме культуры, ПГРы. Таму арганізатары канцэртаў мусілі праявіць не абы-які спрыт, каб даць магчымасць паказаць хоць бы самае найлепшае і срэбным галасочкам прадшкалякаў і пераліўістым спевам пэгээраўскіх „Перапёлак". Спаборніцтва разгарэлася і паміж спартсменамі, асабліва ў школьным асяроддзі. Да самых разнастайных канкурэн-

„Бельскія зязюлі". *Фота Я. Целушэцкага.*

БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ-78

Дуэт з Мікуліч — Ніна і Яўгенія Вішанка. II месца ў катэгорыі фальклорнай песні. *Фота М. Шаховіча.*

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

БАЛАГАН

У Заблудаве ў скверыку многа дрэў і аздобных кустарнікаў, ёсць алейкі і лавачкі, на якіх можна прысесці і адпачыць. Зараз цвітуць пладовыя дрэўцы, красуецца зялёная трава. Але не ўсё тут цешыць вока. Усюды: на траве, на сцяжынках ляжыць многа смецця. Ёсць, праўда, некалькі бляшаных кошыкаў, але з іх усялякую макулатуру выкідае толькі вецер.

Мой знаёмы з Заблудава сказаў мне, што ў Заблудаве за парадкам на вуліцах і ў скверыку сочаць два рабочыя. Але па ўсяму відаць, што не вельмі яны стараюцца. Таму варта, каб балаганам у скверыку ля гарадскога і гміннага ўпраўлення зацікавіўся начальнік.

(ця)

Урачыстая вечарына

У сувязі са святкаваннем Дня пажарніка ў канцы мая бягучага года адбылася ўрачыстая вечарына ў Васількове. Тутэйшая добраахвотная супрацьпажарная каманда існуе ад 1896 года. Цяпер налічвае яна 72 членаў, у тым ліку 30 дзяўчат і юнакоў. Васількоўская стражацкая арганізацыя — адна з лепшых у акрузе. Маладзёжная каманда ўжо пяты год займае то другое, то трэцяе месца ў ваяводскіх конкурсах на супрацьпажарныя тэмы.

Урачыстая вечарына адбылася ў зале васількоўскага кіно. У афіцыяльнай частцы выступілі: старшыня ОСП — Ян Саковіч і апякун маладзёжнай каманды — Ян Будніцкі. Шматгадовым і заслужаным пажарнікам гарцэры ўручылі кветкі. Затым былі ўручаны рэчавыя ўзнагароды пераможцам у конкурсе на найцікавейшы малюнак з жыцця стражакаў.

У мастацкай частцы з цікавай, спецыяльна падрыхтаванай з гэтай нагоды праграмай выступіла старэйшая моладзь. Іграў сучасныя мелодыі мясцовы інструментальны калектыў „Колеры". Зал быў поўны людзей.

Васількоўскія пажарнікі запрасілі „Ніву" на свае практычныя заняткі па гатоўнасці да барацьбы з пажарам.

(ця)

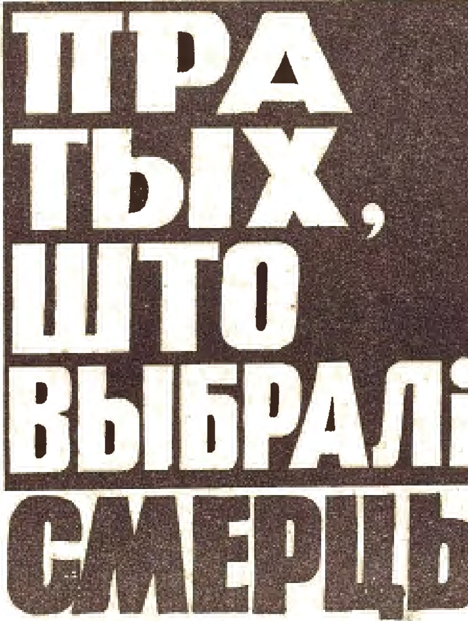
Ці ведаеце, што...

...у Польшчы ёсць 8 мільёнаў абанентаў на радыё і тэлебачанне.

...Чаромхаўская гміна займае вядучае месца (толькі за Гайнаўскай гмінай) ва ўсім гайнаўскім раёне ў будаўніцтве жылых дамоў. У гэтым годзе, напрыклад, будзе тут пабудавана 30 новых жылых дамоў і 14 гаспадарскіх, а 27 дамоў будуць мадэрнізаваны. Амаль усе будынкі будуюць тут людзі з ваннамі і цэнтральным ацяпленнем.

(ус)

(Працяг са стар. 1)

гаварылі: „Это моя жена" і мы прахodзілі. Фільм паказвалі ў лесе пад адкрытым небам. Ноч была цудоўная, цёплая, зорыстая. Памятаю, што вакол нас таўпіліся нейкія лейтэнанты ці іншыя афіцэры, якіх раней мы тут не сустракалі. Апрануты яны былі ў савецкую ваенную форму, але нейкія іншыя з выгляду.

Фільм быў страшэнны, пра фінляндскую вайну. Мы, вясковыя дзяўчаты, аж пішчалі ад жаху.

І тады адзін з гэтых незнаёмых лейтэнантаў сказаў: „Это ещё ничего, посмотрите, что будет завтра". Можа і сапраўды былі гэта гітлераўскія дыверсанты...

* * *

А заўтра... Анна Датчук, вярнуўшыся з гульняў, ледзь паспела заснуць. „Разбудзілі нас нейкі грукат, кажа яна, думалі, што гэта распачалася бура..."

І сапраўды, гэта распачалася бура, якой свет не ведаў. Гітлераўскія полчышчы сталі ўжо ля сцен сталіцы Савецкай Беларусі і перлі далей на ўсход...

А тут, над Бугам, за вёскай Машчона Каралеўская, 18 герояў... Адрэзаныя ад усялякай сувязі са светам, пазбаўленыя якой-колеч інфармацыі і паставак... Можа толькі сэрцам і адчувалі, што зусім недалёка, таксама над Бугам, змагаюцца яшчэ іх баявыя сябры, абаронцы Брэсцкай крэпасці. Ці ведалі аб гэтым? Наўрад. І толькі вернасць вялікай справе трымала іх на пасту.

Маглі ж адкрыць свае панцэрныя люкі, падняць рукі і пайсці ў палон, маючы надзею, што ўдасца ім захаваць жыццё. Маглі...

Не, відаць не маглі, відаць, такое вырашэнне справы лічылі здрадай.

* * *

Язэп Датчук доўгі час служыў пагранічнікам Людовага Войска Польскага. Цяпер ён афіцэр запаса. Родам з Машчоны Каралеўскай.

— Гэты дзот, — кажа ён — знаходзіўся якраз на полі майго бацькі. Немцы прапанавалі савецкім воінам здацца. „Рус, здавайся!" — крычалі так, што аж у вёсцы мы гэта чулі. А „рус" адказваў агнём кулямётаў і гармат.

Гэта пацвярджаюць многія іншыя жыхары Машчоны Каралеўскай, для прыкладу, амаль 90-гадовы цяпер дзядуля Язэп Сельвястровіч.

— З вінтовкув одстрэльваліся воны, — гаворыць дзядуля. — Я сам відів, як один выскочыв з тэі точкі, прысев коло еі і, як немці натіралі, то вун прыцэліўся і бабах з вінтовкі! Мы самі віділі, што покотівся одін немец...

Не толькі адзін. Язэп Датчук даказвае, што савецкія воіны дорага прадалі сваё жыццё.

— Тут найменш, — кажа ён, — пайшоў адзін за адзін.

Гітлераўцы, раз'юшаныя ўпорствам абаронцаў, пачалі помсціць вёсцы. Сталялі запальнымі снарадамі. Высушаныя саламяныя стрэхі займаліся, як порах. Вёска згарэла амаль поўнасцю. Сяляне ў перапалоху кінуліся ў лес, уцяклі ў Конскія Горы. Гэта такая мясціна за іх роднай вёскай.

А 18 абаронцаў усё яшчэ аставаліся на пасту. Як доўга? Пра гэта людзі талкуюць па-рознаму. Найчасцей гавораць, што не менш, як тыдзень часу.

— Калі мы ўжо былі ў тых Конскіх Горах, — расказвае дзядуля Сельвястровіч, — то почулі такі выбух, што аж зэмлёй затрасло, а посля слуп такого чорного, чорного дыму пойшов аж под

цый прыступілі дасłоўна сотні юнакоў і дзяўчат. І не дзіва, бо ў Бельску кожны трэці жыхар — гэта вучань! Ад гэтага напору маладосці, нават і старэйшыя ўзростам дырэктары і іншыя шэфы мясцовых прадпрыемстваў і ўстаноў загарэліся ахвотай паказаць фізічныя дараванні сваіх асобаў.

— Для нас, працаўнікоў тутэйшага дома культуры, Дні Бельска — гэта бясконцая праца, бегатня, клопаты, — прызнаецца намеснік дырэктара Бельскага дома культуры **Антаніна Куна.** — Вядома ж, найбольшы цяжар у арганізацыі, афармленні і правядзенні ўсіх культурна-выхаваўчых мерапрыемстваў у гэтым свяце прыходзіцца на нас. Тут важна не толькі падрыхтаваць і паказаць у найлепшым святле нашых мясцовых артыстаў, але даць нашаму грамадству магчымасць пазнаёміцца з найлепшымі салістамі і калектывамі краіны. А гэта не так лёгка. І ўсё ж нам удалося арганізаваць выступленне ў Дні Бельска Варшаўскага камернага аркестра пад кіраўніцтвам М. Траяноўскага, вакальна-музычных калектываў „Брацтва Курковае" і „Дэсант", а таксама іншых. Усё гэта развівае, узмацняе і ўзбагачае культурныя зацікаўленні бяльчан.

Калі тры гады таму назад ўзнікла задума арганізаваць Дні Бельска, яны абмяжоўваліся ўсяго да трох дзён, ды і то іх ініцыятары дваіліся ды траіліся, каб хоць чым-небудзь запхнуць гэты час. У бягучым годзе Бельск адзначаў свае Дні аж восем дзён, і арганізатары проста не ведалі, куды падзець усе тыя мерапрыемствы, якія былі на іх падрыхтаваны школамі, арганізацыямі, прадпрыемствамі, установамі. Тры гады таму назад гарадскім уладам даводзілася доўга і цярпліва напамінаць жыхарам пра чысціню і парадак на панадворках, вуліцах, наваколлі. Сёння задоўга да Дзён без ніякіх напамінаў усе бяльчане садзілі, палолі, граблі, мялі, малявалі і без таго зялёныя і квітнеючы, нязвычайна да бляску свой родны горад. А ў гарадское ўпраўленне раз-пораз прыходзілі прадстаўнікі прадпрыемстваў і ўстаноў з просьбай вызначыць ім нешта да работы на карысць горада.

У часе Дзён да конкурсу малюнку на асфальце прыступіла некалькі дзесяткаў маленькіх бяльчан. Конкурс называўся „Наш горад і мы". І я зусім не здзівіўся, што з-пад крэйды ў дробненькіх пальчыках паўляліся мілыя кожнаму малому мастаку акуратныя, з вялікімі вокнамі маленькія домікі і аграмадныя жылыя карпусы на вуліцах з роўненькімі радочкамі дрэваў, многа дзяцей і дарослых у часе працы і на прагулцы, а над усім гэтым вялікае, прамяністае, ласкавае сонейка. Яно, здаецца, няхочучы наткнулася на востры шпіль старажытнай гарадской ратушы, калі задзівавалася абноўленым старадаўнім Бельскам.

Мікалай Гайдук

МАЙСТАР НА ЎСЕ РУКІ!

АЛЯКСАНДР БАРАВІК

— Скажыце, калі ласка, хто ў вашай вёсцы з'яўляецца майстрам на ўсе рукі? — запыталіся мы ў жыхарак Мора, якія стаялі на вуліцы.

Яны, зусім не задумоўваючыся, адказалі:

— Васіль Хіліманюк і Аляксандр Баравік. Яны ўсё ўмеюць зрабіць.

Паехалі мы да Аляксандра Баравіка. Памагаў ён суседу умантоўваць жалезную браму на панадворку. Пазнаёміўшыся з ім, пайшлі мы на яго сялібу.

— Усё тут я ўласнымі рукамі зрабіў. Сам пад хату зрабіў фундамент, злажыў зруб, улажыў падлогу і прыбіў падсуфітку, сам парабіў вокны і дзверы, накрыў бляхаю. Ды кафляныя печы сам змураваў.

Аляксандр Баравік з'яўляецца таксама самародным электраманцёрам. Сам правёў электрычны свет, хаця фігуравала гэта на электраманцёра з правамі.

Вялікай справай на гаспадарцы з'яўляецца і тое, што ён сам умее падкаваць каня. А каб меў гарно, дык і падковы сам умеў бы зрабіць.

Гаспадарыцца Аляксандру Баравіку таксама нядрэнна. Штодзённа прадае ён дзяржаве 20 літраў малака. Трымае дзве дойныя каровы і цялушкі. У хляве свая мацёра, ад якой прадае парасят. Цяпер гадуюць ад яе 5 падсвінкаў. Ды і двое коней мае Баравік.

— Ва ўсіх работах пасабляе мне жонка, — падкрэслівае ён. — Яна нават падчас будовы зруба дзірку круціла ў сценах на драўляныя цвікі.

Аляксандру Баравіку 52 гады. Жыве ён разам з жанатым сынам. Дачакаўся ўжо ўнука.

— Добрыя ў мяне і сын і нявестка, — шчыры нам. — І я намагаюся рабіць так, каб ім таксама было добра. Сын, якога завуць таксама Аляксандр, працуе механікам на базе мясцовага сельгасгуртка.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага**

АКТЫЎНАСЦЬ — КРЫНІЦА ПОСПЕХАЎ

Як інфармуе нас другі сакратар гмінnай партыйнай арганізацыі, Станіслаў Катоўскі, у гміне Нараўка дзейнічае 28 пярвічных партыйных арганізацый з лікам 507 членаў і кандыдатаў партыі.

Найбольш паспяхова дзейнічаюць арганізацыі, члены якіх працуюць на чыгунцы ў Плянце, Венцкове, Хрызанове, Нараўцы і ў Семяноўцы. Дзейнасцю іх кіруе заклaдовы камітэт, які ўзначальвае Адольф Астроўскі. Добра стаяць арганізацыйныя справы: штогод арганізацыя папаўняецца ў сярэднім на 15 членаў. Тэрмінова адбываюцца партыйныя сходы і аплачване членскіх узносаў, добра вядзецца партыйная дакументацыя. На перагрузачных пунктах з кожным годам усё змяняецца на лепшае. Асаблівa многа зроблена ў галіне паляпшэння сацыяльна-бытавых умоў. У Семяноўцы на перагрузачным пункце на месцы можна купіць харчовыя прадукты, ёсць дзе памыцца, ёсць дзе паесці.

З пастановай пабудовы сацыяльна-бытавой базы ў Плянце выступіў КЗ у мінулым годзе і ў гэтым годзе Раённая дырэкцыя дзяржаўнай чыгункі ў Беластоку дала прыхільны адказ. Па ініцыятыве ПОП у Венцкове пустуючы тамашні будынак будзе выкарыстаны на канцылярыю і сушыльню рабочай вопраткі.

У мінулым годзе гмінная партыйная арганізацыя папаўнілася на 34 асобы і сёлета ў рады кандыдатаў партыі будзе прынята 43 асобы. Ад пачатку гэтага года да канца мая КЗ арганізаваў ёлку, два кулікі па Белавежскай пушчы, святкаванне Міжнароднага дня жанчын, экскурсію ў Румынію. Сярод рабочых арганізаваўся гуртoк Таварыства польска-савецкай дружбы. Старшынствуе яму Зіна Нікалаюк. Гурток налічвае 46 асоб. З партарганізацыямі супрацоўнічаюць члены маладзёжнай арганізацыі ЗСМП, якую ўзначальвае Марыя Каліноўская. Юнакі і дзяўчаты наводзяць лад і парадак на перагрузачных станцыях. У красавіку гэтага года яны ў грамадскім пачыне карчавалі равы побач чыгуначных насыпаў на адрэзку Заблотчына-Скупава і пры парадкаванні сацыяльна-бытавых памяшканняў. Варта адзначыць і тое, што ў сёлетняй гміннай алімпіядзе грамадска-палітычных ведаў члены ЗСМП занялі першае і другое месцы.

У гміне Нараўка дзейнічае 12 вясковых партыйных арганізацый. Добрай працай вылучаюцца члены ПАРП у Лаўкове (ПОП працуе пад кіраўніцтвам сакратара Васіля Целушэцкага), у Луцэ (сакратар Ян Ціванюк), у Альхоўцы (сакратар Сяргей Раманчук), у Семяноўцы (сакратар Уладзіслаў Кічко), у Скупаве (Рышард Кісялеўскі) і ў Паўсеках (Мікалай Тарасевіч).

Арганізацыям у Крыніцы і Масеве дапамагаюць у працы грамадскія актывісты Мірaслаў Байко з Нараўкі і Януш Лунеўскі з Броўска. Членамі ПАРП з'яўляюцца перадавыя гаспадары Ян Сухадола з Тарнопаля (ён сакратар ПОП), Анатоль Раманчук з Альхоўкі і іншыя.

Можна пахваліць ПОП у надляснічстве Броўск (сакратар Юры Тамберг). Па ініцыятыве партарганізацыі пабудавана гасцініца ў Грушках, дарога з Грушках у Нараўку, рабочым створаны добрыя ўмовы працы.

Экзекутыва гміннага камітэта ПАРП у Нараўцы дазволіла адной маладзёжнай арганізацыі рэкамендаваць у кандыдаты партыі. Права такое атрымала ЗСМП у Скупаве, адна з дзесяці існуючых у гміне. Моладзь са Скупава адрамантавала святліцу, у якой дзейнічае клуб прэсы і кніжкі „Рух" (кіруе ім Данута Гарустовіч). Клуб самы актыўны ў вядзенні культурнай дзейнасці ў Нараўкаўскай гміне. Багатую традыцыю мае тут самадзейнасць. Тутэйшая моладзь ставіла п'есы беларускіх камедый. У 1975 годзе ставілі п'есу „Мікітаў лапаць", і журы прызнала ім першае месца на цэнтральным аглядзе драмгуртоў. Грашовыя ўзнагароды, якія атрымлівае драматычны гурток, а таксама сумы, зробленыя пры пасадцы лесу, выкарыстоўваюцца на пашырэнне дзейнасці клуба, на экскурсіі, бівакі, фотаапараты. Гурток ЗСМП удзельнічае ў партыйных сходах і партыйных пачынах. У сёлетнім майскім партыйным пачыне члены ПАРП і ЗСМП адрамантавалі адрэзак вуліцы ў сваёй вёсцы.

Я. Целушэцкі

ПАЛОСКА ДЗЯДЗЬКІ КВАСА

ЗА ТВАІМІ ПЛЯЧЫМА*)

Аўтарства Ніны Гаўрылюк, верш напісаны модным стылем. Натую:

Бачу цябе на сцежцы
перада мной
шырокія плечы
валасоў букет
апушчаныя рукі.
Затапіцца
ў мяккім фатэлі
павясці далоняй
па імху
наткнуцца на
адкрыты рукі...

Ясная думка: не ў шырокіх плячах і не ў капіцы валасоў сіла (выгадуй ты нават не меншую чупрыну, чым у біблейскага Авесалома сына Давідавага), а ў тэмпераменце, якога ў цябе брак, і ты спасаваў, апусціў рукі і адышоў, адкуль прыйшоў, нядоўлых хлопчыку. Засталося няспоўненае жаданне. Надзейны вынік можа даць табе, паэтэса, бліжэйшае знаёмства з паэтам Алесем Барскім, які, нягледзячы, што адхіліўся ад традыцыйнага вершаскладання, астаўся верны багам нашых прашчураў. Толькі Купала, яго адзіная ў год ноч, ноч маладосці і чараў, зёлкі і мондрае скарыстанне іх, можа быць гарантыяй спаўнення жадання і не толькі на адкрытыя рукі, а і на авалоданне ўсяцэласці (з бэбохамі хаханага). А без зёлкаў не адна з вас, прытаўжунь, і не глянe на плечы. Так сталася ў нашай ваколіцы і з дзяўчынкай, якая, як і ты, называецца Нінай. Аб ёй раскажу вершам:

Хто ж не знае нашу Ніну,
Прыгажуню на ўсю гміну.
Раз яна мне расказала,
Як у летуцень упала.
Кажа: вечарком без дзела
У мяккім фатэлю сядзела.
Затапілась ў чары-мары —
Бек дзесяты, ноч Купалы.
Лесу дзіўны шум кароны,
Вакол моладзь, я і ён.
Агонь ярка палахціць,
Дым калматы ўверх ляціць,
Льюцца песні, карагоды!
Лада! Лада! Годы! Годы!
Вокал танцы, гульні, скокі,
Скокі праз агонь высокі.
Я з каханым ўраз скакала,
Разам ў папараць упала.
Нам настрой быў моцна ўзняты,
Папараці цвет самяты.
— Любы, мілы, — я шаптала.
— О, чароўна ноч Купалы!
Але нас, бы хто урок,
Мілы пыльнуў на уцёк.
Я, пачуўшы лёгкасць цела,
За ім куляй палецела:
Уніз з фатэля галавой,
З крыкам-віскам: ой-ой-ёй!
— Ах, каб ты прапаў, Купала,
Я ж заснула і упала.
А да раніцы ўся гміна
Знала, як упала Ніна.

Дзядзька Квас

*) „Беларускі каляндар-78".

нябо... То немцы ўзорвалі той бункер, у якому бароніліся рускія...

Язэп Датчук, знаток ваенных справы, паясняе:

— Немцы зайшлі іх ззаду, ад лесу, дзе адчувалі сябе зусім бяспечнымі, бо ў той бок абаронцы дзота не маглі весці абстрэлу. Тады падцягнулі гаручае, мусіць бензін, залілі яго праз продух у жалезабетонным купале і падпалілі... Ад агню пачалі разрывацца боепрыпасы, накопленыя ў дзоце...

* * *

У кампаніі палкоўніка Зыгмунта Паўліка, прадстаўніка Музея войска ў Беластоку і Ваяводскага грамадзянскага камітэта па справах ўвекавечання помнікаў барацьбы і пакутніцтва, а таксама спецыялістаў з галіны судовай медыцыны, лекараў Ежы Яніцы і Тадэуша Юзвіка летам мінулага года правялі мы ўступную разведку ў развалінах надбужскіх дзотаў. Яе вынік — рэшткі людскіх шкілетаў, абломкі, пераважна надпаленыя, розных тыпова ваенных прылад, паразрываныя ад выбуху патроны...

Усяму гэтаму месца ў музеі. Гэта ж рэліквіі пакутніцтва, матэрыяльны доказ барацьбы і геройства.

Толькі дзе, у якім музеі? Можа тут, у гэтым жа дзоце, або побач яго абсталяваць ізбу памяці?

* * *

— Я мушу давесці да таго, — рашуча заяўляе Язэп Датчук, — каб у маёй роднай вёсцы ўзнік помнік воінам, якія змагаліся з фашыстамі! Калі спатрэбіцца, дык і сам папрацую і людзей заахвочу.

Я таксама далучаюся да гэтых намераў, а нават хацелася б мне яшчэ больш, хацелася б устанавіць хаця некаторыя прозвішчы загінуўшых там воінаў, каб пасмяротна адзначыць іх геройства, каб паведаміць аб гэтым бацькам і родзічам...

Надзея малая, але яна ёсць. Спадзяюся знайсці ў гэтай задуме шчырых сяброў і памочнікаў. Давайце паспрабуем!

Віктар Рудчык
Фота аўтара

Палкоўнік З. Паўлік (злева) і лекары Ежы Яніца (справа) і Тадэуш Юзвік даследуюць рэшткі людскіх шкілетаў і рэчаў, якія асталіся яшчэ ў дзоце над Бугам.

JANUSZ GAJOS

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказвала
Эля Купрыянюк з Варшавы.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: В. браў удзел у вайне 1939 года, а пасля да 1945 года знаходзіўся ў нямецкім палоне. Яму споўнілася 60 год і працаваў ён у дзяржаўных установах 20 год. Які ўплыў на стаж працы мае перыяд знаходжання ў палоне? Ці мае гэта ўплыў на дадатак, які належыцца тым, якія працавалі звыш 20 год.?

АДКАЗ: Час, які правёў В. на вайне, а пасля ў палоне, таксама, як час, праведзены ў канцэнтрацыйным лагеры, лічыцца падвойна пры абліччэнні перыяду, патрэбнага для прызнання пенсіі. Пенсія прыслугоўвае ветэранам, калі ім споўнілася 60 год. Калі В. прабыў на вайне і ў палоне ад 1 верасня 1939 года да канца вайны, то перыяд вайны, лічачы падвойна, дае звыш 11 год, а яго стаж працы, патрэбны для прызнання права на пенсію, будзе лічыцца звыш 31 год, тады калі закон вымагае толькі 25 год. Тыя, што працавалі 31 год, атрымоўваюць пры аблічэнні пенсіі дадаткова 10% ад зарплаты, якую той атрымоўваў у апошні год працы. Гэткага дадатку не атрымае В., хоць яго стаж працы лічыцца 31 год. Час праведзены ў палоне, павінен быць сцверджаны заявай Ваяводскага праўлення ЗБоВіД.

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка, збіраюся выходзіць замуж. З Юркам, гэта мой нарачоны, хадзіла я паўтара года. Калі пазнаёміліся, я вучылася ў апошнім класе ліцэя, а ён канчаў тэхнікум. Было гэта тады, калі пакінуў мяне Янка — хлопец, якога я вельмі кахала. Верыла, што і ён мяне кахае, столькі ж мне аб гэтым гаварыў. Але ён выехаў вучыцца далей у другі горад. Я яшчэ напісала да яго, але адказу не атрымала. Я была блізкая самагубства. І ў гэты крытычны момант з'явіўся Юрка. Гаварыў, што з зайздрасцю глядзеў, калі хадзіла я з Ванем, і як толькі даведаўся, што пакінуў ён мяне, адразу з'явіўся. Ішоў час, і я памалу забывала Янку, а штораз больш падабаўся мне Юрка. Вось і падалі мы ў ЗАГС. І тут адазваўся Янка. Прыслаў пісьмо. Піша, што даведаўся, што выходжу замуж. Кажа, каб пакінула Юрку, а ён са мной ажэніцца. Калі сказала бацькам, яны насварыліся на мяне. Ім Юрка вельмі падабаецца. Ён брыдчэйшы за Янку, але добры характарам. І я апынулася на расстайных дарогах. Спадзяюся, што ты, Сэрцайка, мне паможаш.

Міра

Міра! Кіруючыся выбарам хлопца, памятай, што характар — справа найважнейшая. Прыгажосць праміне, а характар на ўсё жыццё астаецца. Ці ж забыла ты ўжо крыўду ад Янкі? Пакінуў цябе, а цяпер, калі ты выходзіш замуж, з'явіўся на тваёй дарозе ізноў. Хто ведае, ці не для таго, каб ізноў табе жыццё замуціць. А Юрка падаў табе руку тады, калі, можна сказаць, ты „тапілася". Разваж сур'ёзна гэтую жыццёвую справу, каб не перажываць пасля яшчэ раз.

Сэрцайка

ВЕР-НЕ-ВЕР

Дарагі Астроне! Сніўся мне дзіўны сон, што я свайго мужа біла мятлой, таму што ён хацеў ехаць на дажынкі, а я не пускала яго. Цэлую мятлу на ім збіла, потым узяла другую, але ўжо другой не біла. Потым сніцца, што ён стаў ужо ўпраўляцца, даваць каровам сена і ў нас было многа цялятак малых. Потым ён палез у глыбокую скрыню, яна была напоўнена вадой, ён схаваўся цэлы і я баялася, каб не ўтапіўся, але ён вылез на другі бок на зялёную траву, ну, і на тым я прачнулася. Напішыце, Астроне, калі ласка, што абазначае мой сон.

Аля з Мора

Аля з Мора! Сон твой супярэчлівы, бо ёсць у ім і дрэннае і добрае. Дрэнна, што ты біла мятлою. Вынікне ў вас нейкая сварка, а мо будуць нейкія плёткі і смутак у сувязі з нечым прыездам. Мятла ніколі не абазначае нічога добрага. Але зноў жа — чакае вас нейкі прыбытак у гаспадарцы, бо муж даваў каровам сена, але адначасова нешта ён у гэтых гаспадарчых справах празявае (было шмат цялятак, а гэта абазначае нейкія промахі ў справах). Усё скончыцца, бадай, добра, бо хаця муж схаваўся ўвесь пад ваду, то ўсё ж ён не ўтапіўся, а вылез на другі бок, на зялёную траўку...

Астрон

Кутох практычных ведаў

КУРЫШ? — ПЛАЦІШ І ЗДАРОЎЕ ТРАЦІШ!

На падставе анкетных доследаў у варшаўскіх ліцэях сцверджана, што 64,4 працэнта хлопцаў курыць папяросы. Што датычыцца дзяўчат, дык іх працэнт крыху меншы — 34,3. Пастаянна ўзрастае таксама колькасць курцоў сярод моладзі вышэйшых навучальных устаноў.

Вельмі непакояць гэтыя факты, паколькі ўсім вядома: найбольш шкодзіць курэнне ў маладым узросце. Вялікі ўплыў на захапленне моладзі папяросамі маюць бацькі і акружаючае асяроддзе. Там, дзе бацькі кураць, дзеці вельмі рана хапаюцца за тытунь. Здараецца нават, што бацька ці маці самі даюць папяросы дзецям. Яны лічаць, што лепш, калі дзеці кураць адкрыта, у хаце, чым маюць хавацца з папяросамі па-за домам. І каб не гэтая іх пастава, усё ж папяроснага дыму было б менш і ў лёгкіх іх дзяцей, і ў атмасферы акружаючага наваколля.

На жаль, у гэтых адносінах асабліва некарысна ўздзейнічае на дзяцей прыклад курачых настаўнікаў, а таксама вядомых людзей, якіх моладзь нараз бачыць з папяросай на экране ці на здымках у прэсе.

Хто і колькі курыць?

Паводле доследаў, праведзеных у нас у 1974 годзе, курыць 41 працэнт даследаваных. Тых, што калісь курылі, а пасля кінулі курыць, было 13 працэнтаў; тых, якія ніколі не курылі і не кураць у даны момант, было 46 працэнтаў. Усяго 1/4 даследаваных сцвярджала, што не курылі іх бацькі — ні бацька, ні маці. Больш 30 папяросаў у дзень курыць 4 працэнты даследаваных, 20-30 папяросаў — 10 працэнтаў, 10-20 — 46 працэнтаў, не больш 10 у дзень — 30 працэнтаў, а нерэгулярна — 10 працэнтаў.

Эскулап

Этнаграфічнае акенца

Былы мяшчанскі драўляны дом у Бельску на вул. Міцкевіча.
Фота М. Гайдука.

А. ВОІНАЎ
КАМЕН-ДАНЦКАЯ ГАДЗІНА
ДАКУМЕНТАЛЬНАЯ АПОВЕСЦЬ

Вечарам першага красавіка Надзя перадала: горад і порт у эвакуацыйнай гарачцы. А ў адзінаццаць раніцы на наступны дзень перадала аб тым, што з горада адыходзяць усе германскія войскі, што аб'яўлена эвакуацыя насельніцтва ва ўзросце ад 14 да 50 гадоў, што ў Румынію адышоў параход „Мадоніа" водазмяшчэннем тры з палавінай тысячы тон — на борце ў яго прадукты харчавання і медыкаменты; адплылі дзевяць быстраходных дэсантных баржаў з трыма тысячамі нямецкіх салдат і дзвюма тысячамі раненых.

Вечарам чацвёртага красавіка напружанне эвакуацыі па ўсіх прыкметах пачало змяншацца. Натушар паехаў, і невядома было, вернецца ён назад ці не.

З акна будынка ўпраўлення Міша і Ткачэвіч доўга глядзелі на кучы скрынь у порце, на пакгаўзы і склады. Паступова змяркалася.

— Міша, нельга больш чакаць! — парушыў Ткачэвіч маўчанне. — Давай зробім усё сёння ночу.

— Вы думаеце, яны ўзарвуць порт яшчэ да свайго адыходу?

— Не, але ў нас не застанецца часу.

Міша згадзіўся. Рызыка застаецца рызыкай. І з кожным днём яна будзе толькі ўзмацняцца.

— У мяне ёсць на дваццатым прычале знаёмы румынскі салдат — Сяргей Фёдараў, — сказаў Міша.

— Румын з прозвішчам Фёдараў? — здзівіўся Ткачэвіч.

— Не, ён малдаванін. Я даўно з ім знаёмы, да яго прыглядаўся, а сёння раніцай пагаварыў з ім шчыра. Ён абяцаў дапамагчы...

— Ну, калі ты ўпэўнен, прыцягні яго да гэтай справы, — сказаў Ткачэвіч, — але дзейнічай рашуча.

Час ад часу званіў тэлефон. Ткачэвіч знімаў трубку, аддаваў кароткія распараджэнні. Потым яго выклікаў да сябе доктар Петры, каб удакладніць, якія важныя грузы яшчэ чакаюць адпраўкі.

Міша сядзеў у адзіноце гадзіны дзве. На порт апусцілася красавіцкая ноч. Рэдкія агні мільгалі ля прычалаў, то запальваліся, то імгненна знікалі, быццам іх затушыў вецер. На прычалах, ахопленых эвакуацыйнай ліхаманкай, грузчыкаў заставалася мала. Многія ўжо даведаліся, якая ім пагражае небяспека, і схаваліся. Тым, хто застаўся ў порце, дапамагалі маракі і салдаты. Пачыналі брахаць вартавыя сабакі, але пад строгім вокрыкам адразу ж змаўкалі.

А што калі для пачатку пайсці ў разведку? Хто ведае, якія нечаканасці могуць сарваць план, калі не ўбачыць, што робіцца ў порце хоць бы на бліжэйшых прычалах?

Як спатрэбіліся навыкі, якія ён атрымаў у разведцы ў тыя ўжо далёкія часы, калі ваяваў на Паўночным Каўказе. Але тады ён дзейнічаў у саставе цэлай групы. І яна называлася „вайсковая разведка". А цяпер яму даводзіцца самому вызначыць і напрамак пошуку, і час.

Ткачэвіч замкнуты і нешматслоўны чалавек... Аднак ён ведае, што робіць, і на яго можна спадзявацца. А якім пакутліва доўгім шляхам яны ішлі адзін да аднаго. Кожнае бытцам бы незнарок сказанае слова станавілася прыступкай лесвіцы, якая магла прывесці на край абрыву, але не прывяла... Не, Ткачэвіч, пры ўсёй складанасці яго становішча, па-майстэрску вядзе сваю гульню з Петры, і ён, Міша, побач з ім спакойны.

Міша пастаяў перад акном, глыбока ўздыхнуў, быццам плывец перад скачком у ваду з вышкі, асцярожна выйшаў з дому і крадком накіраваўся да дваццатага прычала.

Гэта толькі здаецца, што ноч хавае чалавека, які хоча быць непрыкметным. Ноч абвастрае ўсе пачуцці. Падманлівыя цені абступаюць, сціскаюць, і кожны крок становіцца пакутай. Недзе зарыпеў гравій, аднекуль даляцеў стук жалеза, а здаецца, што зусім побач смяротная небяспека.

Ён не зрабіў і дзесяці крокаў, як раптам пачуў крокі патруля, які набліжаўся да яго, і ледзь паспеў схавацца за скрыню. Не, па дарозе ісці небяспечна! Бо асаблівых спраў у яго на дваццатым прычале цяпер няма, і яго могуць затрымаць.

Самае правільнае — прабірацца напрасткі па кучах жалеза і ўсялякага хламу, якога шмат сабралася ў порце. Гэты шлях звязан з рызыкай сарвацца і разбіць сабе галаву аб якую-небудзь жалязяку. Але гэта ўсё ж менш небяспечна, чым увесь час уцякаць ад патрулёў. Калі яны яго заўважаць, то, безумоўна, установяць назіранне, і тады задача не толькі ў шмат разоў ускладніцца, але ўвогуле можа аказацца невыканальнай.

Калі Міша прыйшоў ва ўпраўленне, Ткачэвіч ужо быў у сваім кабінеце.

— Дзе ты хадзіў? — спытаў ён.

Міша расказаў яму пра вынікі разведкі.

Ткачэвіч падумаў крыху і сказаў:

— Вось што! Ідзі да свайго румына на дваццаты прычал, а ў мяне ёсць справы на чацвёртым і дзевятым. Чым будзеш рэзаць?

— У Фёдарава ёсць вялікі нямецкі сапёрны нож.

— Раю потым адразу ж нож выкінуць! Раптам пачнуць вобыск, — ён паглядзеў на гадзіннік. — Хутка змена. Вартавыя стаміліся, але тыя, хто іх змяняе, пачнуць абход з новымі сіламі.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

Растуць рады

У ГОКу ў Дубічах Царкоўных адбыўся вялікі сход дубіцкай моладзі. 36 юнакам і дзяўчатам былі ўручаны членскія білеты Саюза сацыялістычнай польскай моладзі. Прысутныя падпісалі рэзалюцыю супраць нейтроннай бомбы. Дубіцкая моладзь вельмі актыўная ў рознага роду грамадскіх пачынах. Дасканалымі арганізатарамі моладзі з'яўляюцца дырэктар ГОКу Грыша Шварц і гмінны сакратар партыі Васіль Сегень.

✲

Падобны сход моладзі адбыўся ў вёсцы Ягаднікі Дубіцкай гміны. Тут 30 асоб атрымала членскія білеты маладзёжнай арганізацыі. На заканчэнне адбылася вечарына. Іграў калектыў „Рэзананс" з дубіцкага ГОКу.

М. Панфілюк

УЖО 10 ГАДОЎ

Ужо 10 гадоў на карысць горада Гайнаўкі працуе Прадпрыемства камунальнай і жыллёвай гаспадаркі. За гэтыя гады паслугі, якія прадпрыемства выконвае гораду, выраслі з 2 млн. зл. да 27 млн. зл.

Дзейнасць прадпрыемства вельмі разнародная. Яно пастаўляе гораду ваду, будуе вуліцы, тратуары, скверы, вядзе нагляд над кватэрамі, дае гораду газ. На працягу 10 год свайго існавання прадпрыемства само разбудавала сваю тэхнічную базу. Гэта заслуга дасканалых кадраў рабочых. Сярод іх найлепшыя гэта: Генрык Стульгіс, Рыгор Андрэюк, Люба Адамюк.

Аб добрай працы сведчыць і такі факт, што гайнаўскае ПГКМ ужо трэці раз падрад займае першае месца ў спаборніцтве працы ў ваяводстве.

Э. Вайсковіч

САБАКІ БЕЗ ГАСПАДАРА

Паміж Відавам і Катламі (Бельская гміна) бегае многа сабак, якія кідаюцца на авечак і цялят, што пасуцца на лугах. Сяляне ў гэтай справе ўжо некалькі разоў звярталіся да паляўнічага гуртка ў Бельску, але гэта нічога не дало. А ёсць жа ўстановы, якія такімі справамі павінны цікавіцца і зрабіць нешта, каб безгаспадарскія сабакі не бегалі і не кусалі жывёлу.

Румі

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

...Беластоцкае ваяводства мае 49 гмінаў.

...у нашай краіне трускалкі займаюць плошчу ў 40 тысяч гектараў.

...у Нараўскай гміне налічваецца 42 вёскі, 7 928 жыхароў і 1 612 індывідуальных гаспадарак.

...у Беластоку будзе пабудаваны вялікі малочны камбінат, які будзе перапрацоўваць 1 мільён літраў малака ў суткі. Такім чынам будзе вырашана праблема паспяховага загаспадарання малака ў Беластоцкім ваяводстве.

(ця)

БРАНЯВІК

У Бандары, па той дарозе,
Дзе паварот з гары вялік,
У сорак першым страшным годзе
Ішоў цяжкі бранявік.
На ім звёздачка віднела,
У пыле скрыліся канцы,
Трох танкістаў ў ім сядзела —
Тры таварышы-байцы.
Па марынскім гнаў палетку,
З-пад калёсаў пыл клубіў,
І варожую разведку,
Напаткаўшы там, разбіў.
І дайшоў за той узгорак,
За рапгоўны паварот...
А дэсант з гарматай ворак
Быў закінуў ўпярод.
Ціха з боку затаіўся,
Ў бранявік узяў прыцэл...
Чорны дым над ім узвіўся,
Ў ім ніхто не уцалеў.
Трох танкістаў пахавалі,
Дзе пагорак невялік,
Радам з імі быў разбіты
І згарэлы бранявік.
Доўга йшла вайна па свеце,
За свабоду йшлі бай.
Толькі ім прыносіў вецер
Весткі з роднае зямлі.

А. Леўшук

ГМІННАЯ ХРОНІКА

Аб хроніцы дома культуры „Калеяж" і духавога аркестра ў Чаромсе я пісаў ужо на старонках „Нівы". Сёння хачу дадаць, што яшчэ адзін дакумент аб чыгуначным раёне паявіўся ў апошні час. Гэта хроніка Чаромхаўскай гміны. Ініцыятарам і адначасова аўтарам яе з'яўляецца сакратар гміны Мікалай Кулік.

Тав. Кулік змясціў у сваёй хроніцы ужо шмат здымкаў, запісаў многа цікавых падзей. Трэба адзначыць, што кожны запіс мае сваю асобную старонку і мастацкае афармленне. Як мне сказаў сябра Кулік, у канцы года ўсе старонкі будуць пераплецены ў прыгожы альбом.

(ус)

На патрэбы школы

Наша прамысловасць, аб гэтым кожны ведае, патрабуе шмат злому і макулатуры. Гэтым найчасцей і найспраўней займаюцца школы. Вучні дубіцкай школы назбіралі па вёсках злому — 4 209 кг, макулатуры — 1.200 кг, усё гэта прадалі і зароблены грошы прызначылі на такія школьныя патрэбы, як экскурсіі, конкурсы, узнагароды.

Гэты карысны чын праходзіў пад кіраўніцтвам гарцэрскай арганізацыі. Варта падзякаваць настаўнікам, якія многа сілы і старання ўлажылі ў гэтую справу. Гэта ў дубіцкай школе былі Г. Ваўрэнюк і М. Марчук. Уся адказнасць збору злому і макулатуры ляжала на плячах гэтых настаўнікаў.

М. Панфілюк

Распачалі

Ужо ад нейкага часу актывісты Паўднёвага Вострава, а найбольш начальнік добраахвотнай пажарнай каманды Яўген Жамойда на шматлікіх сходах і нарадах даказвалі неабходнасць пабудовы пажарнай рамізы.

З гэтай думкай прыступілі да грамадскага пачыну 19 і 20 мая, у дзень партыйнага пачыну таксама працавалі пры будове рамізы. Рабілі выкопы, вывозілі зямлю, прывозілі жвір. Цяпер неабходная дапамога гмінных улад, якія прыдзеляць пэўныя грашовыя сумы і забяспечаць выканаўцу будовы. Як сцвярджае Я. Жамойда, начальнік Крынкаўскай гміны Вячаслаў Пратасевіч паабяцаў поўную падтрымку ў гэтай справе.

М. Х.

Грамадскі пачын лушчан

Дружныя людзі жывуць у вёсцы Лушчы ў Чыжоўскай гміне. Аднак сюды нялёгка даехаць з Чыжоў ці Асоўкі ды іншых навакольных вёсак, з-за дрэнных дарог. Вясною і восенню яны амаль непраезныя. Нам удавалася даехаць у Лушчы толькі ў сухую летнюю пару.

Сёлета ў майскім грамадскім пачыне ўдзельнічала ўся вёска. Хто прыехаў уласным трактарам, хто прыйшоў з лапатай. Неабходна было адрамантаваць дарогу з Лушчоў у напрамку Асоўкі. І так супольнымі намаганнямі пабудавалі амаль паўкіламетровы адрэзак дарогі.

(ця)

ВУЛІЦА

Вёска Тафілаўцы ў Дубіцкай гміне дзеліцца на тры часткі. Вуліца тут пакручана, як калідоры ў егіпецкай пірамідзе, і незнаёмаму лёгка заблудзіцца. У адным пасёлку (частцы), які чамусьці назвалі „Фармоза", а які знаходзіцца пасярэдзіне вёскі, некалькі гадоў назад палажылі асфальт, — першы слой, даўжыней нейкіх 250 м. Сёння і следу не засталося ад гэтага асфальту — адзін пясок, а ў мокрую пагоду балота па калені. Вось якая работа!

Трэцяя частка „Сёлка" мае маставую з каменя, яшчэ з часоў апошняга рускага цара і можаце сабе ўявіць, якая гэта маставая. Тут і ногі лёгка паламаць.

Першая частка, ад якой распачынаецца вёска, праўда, мае ўласную маставую з каменя, зробленую нейкіх 10 гадоў назад, але ў час дажджу вады і гразі хапае па самыя вушы.

І вось тут як не круці, а вуліца аж крычыць: як гэта ў такой заможнай вёсцы (зямля цяжкая) такі балаган, дзе не прайсці і не праехаць? Ад каго гэта ўсё залежыць?

М. Панфілюк

Выйгралі

Пятнаццатага мая бягучага года ў Ваяводскім аддзяленні НБП у Беластоку адбыўся розыгрыш ашчадных прэміраваных талонаў ПКО. Сярод шматлікіх прэмій былі тры даволі высокія выйгрышы, а менавіта: дзвесце тысяч, сто тысяч і пяцьдзесят тысяч злотых.

Ашчадныя прэміраваныя талоны ПКО — адна з форм грошакладання — карыстаюцца сярод людзей усё большай папулярнасцю. Трыццатага чэрвеня бягучага года адбудзецца розыгрыш аж 31 500 прэмій (сумай 106 500 000 злотых).

У тым ліку будзе: 30 прэмій па дзвесце тысяч злотых, 90 — па сто тысяч злотых, 210 — па пяцьдзесят тысяч злотых, 165 — па пятнаццаць тысяч злотых, 135 — па дзесяць тысяч злотых і 30 870 — па дзве з паловай тысячы злотых.

Продаж і скуп ашчадных прэміраваных талонаў ПКО і выплачванне выйгрышу вядуць аддзелы і прадстаўніцтвы ПКО, а таксама ўпаўнамочаныя да гэтага агенцыі і паштовыя пляцоўкі.

(мш)

Прыклад для іншых

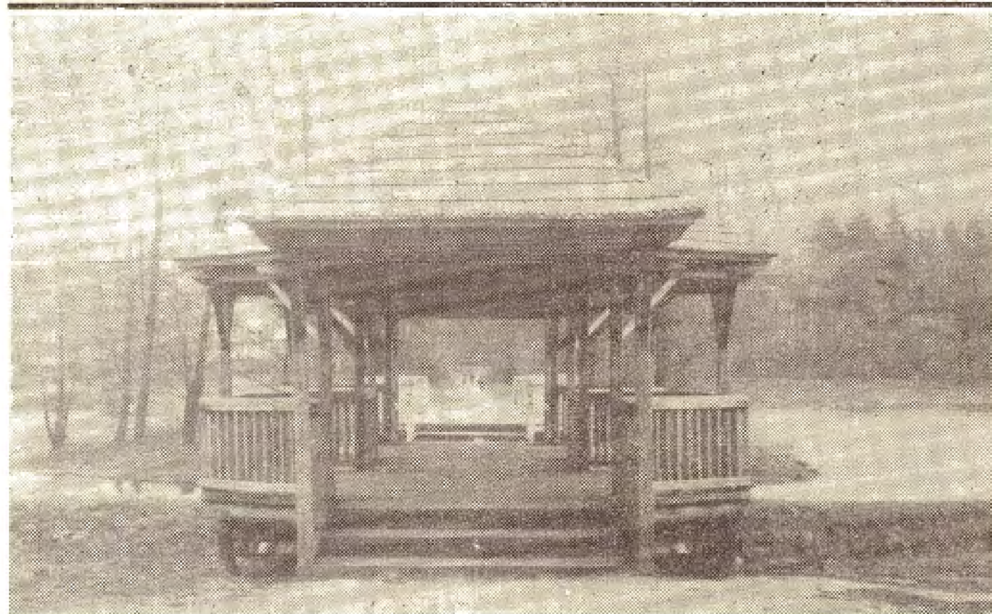
Вёска Дубічы Царкоўныя мае яшчэ нямала незагаспадараных земляў. І тут уключылася надляснiцтва ў Бельску. Яно старацца як мага найхутчэй справіцца з гэтай працай. Прыклад: ад 12 мая ў дубіцкім урочышчы „Зады" засаджваліся лесам няўгоддзі з дзяржаўнага фонду зямлі. У працы гэтай прымалі ўдзел вучні некаторых школ з Бельска: медыцынскі ліцэй, асноўная прафесіянальная школа, калектыў эканамічных школ.

Пасадзілі 20 гектараў лесу, а на 3 гектарах дрэўцы панасаджвалі там, дзе не прыняліся раней пасаджаныя.

Другі прыклад: 2 чэрвеня вучні 7 і 8 класаў дубіцкай школы паўтарылі чын сваіх сяброў з Бельска. У гэты дзень каля ўрочышча „Жалубок" нашы вучні са сваімі настаўнікамі пасадзілі лес на 2,7 гектара няўгоддзяў.

Працамі кіраваў лясніччы Георгі Сцепанюк, які і праявіў найбольшую энергію ў гэтай карыснай справе.

М. Панфілюк

Уваход на мосцік з боку стаянкі аўтамабіляў.

Мосцікам бліжэй

У Белавежы закончана ўжо пабудова другога мосціка, які разам з раней збудаваным будзе спалучаць берагі Нараўкі і правы бераг той жа ракі з грэбляй, якая раздзяляе белавежскія сажалкі. Той, хто быў у Белавежы, калі яшчэ не было гэтых мосцікаў, ведае, якое гэта аблягчэнне, каб прайсці са стаянкі аўтамабіляў ці з чыгуначнай станцыі ў турысцкі цэнтр у палацовым парку. Дарога скарачаецца найменш напалову.

Тэкст і фота П. Байко

ДНІ БЕЛЬСКА

Стаяла цудоўная пагода, калі праходзілі Дні Бельска. У гарадскім парку была выстаўка і кірмаш старых рэчаў. Выступалі мастацкія калектывы ВСС „Сполэм" з Гайнаўкі, Лап, Саколкі, Бельска, Сямяціч. Адбываўся конкурс на тэму: „Бельскі ВСС". Праходзілі спартыўныя спаборніцтвы.

Андрэй Гаўрылюк

✲

У час Дзён Бельска члены ЗБоВіД атрымалі высокія дзяржаўныя ўзнагароды. Кавалерскі Крыж Ордэна Адраджэння Польшчы атрымалі: Міхась Дамброўскі, Софія Керасінская, Сяргей Белавежац, Рыгор Анішчук і Ян Карчэўскі.

Вуліцамі Бельска на гарадскі могільнік прайшоў урачысты паход, дзе ля абеліска савецкіх салдат былі зложаны кветкі. Потым паход накіраваўся ў Пілiцкі лес за Бельскам, дзе пахаваны ахвяры гітлераўскіх злачынстваў. Тут адбыўся вялікі мітынг у абароне міру.

М. Матвеюк

Наша ПОШТА

Н. В.,Ціванюкі. „Успаміны" надрукуем.

Майка. Верш „Прывітанне восені" рыхтуем на восень.

В. Д. Верша „На імянінах" не надрукуем, бо вельмі ж неактуальны, але пішыце свае вершы ў далейшым.

А. Леўшук. Вельмі ж прыгожы верш „Рана летняй парой". Надрукуем хутка. „Кацюшу" таксама, а „Грушу" не надрукуем.

Сталы чытач „Нівы". Заметкі „Істок і яго солтысы" не надрукуем. Гэта ананім.

С. Плева. Вашы матэрыялы добрыя. Прысылайце часцей і больш сістэматычна.

Міхал Кірылюк. У адказ на вашу заметку „Пара падумаць" адносна пабудовы станцыі ў Бельску напамінаем, што аб гэтым карэспандэнты „Нівы" пісалі, таксама быў адказ у гэтай справе.

Э. Ш. Вашых адгалосак аб камінарах не надрукавалі, проста такое пастаўленне справы не падыходзіць нам.

А. Іванюўскі. З нецярплівасцю чакаем далейшых матэрыялаў, як мы з вамі дамаўляліся.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да заметкі „ГЭТА СТРАШНА!", „Ніва" № 14/1153 ад 2 красавіка 1978 года.

Адказвае: URZĄD MIEJSKI (REFERAT GOSPODARKI TERENOWEJ) W HAJNÓWCE.

W odpowiedzi na notatkę prasową pod tytułem „To straszne!" z 14/1153 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 2 kwietnia 1978 roku w sprawie kaleczenia sosen rosnących przy torze kolejowym z Hajnówki do Białowieży informujemy, że opisane fakty są nam znane. Próby ustalenia winnych poprzez rozmowy z zamieszkałą w okolicy ludnością nie dały rezultatu. W bieżącym roku po otrzymaniu notatki prasowej wspólnie z funkcjonariuszem Milicji Obywatelskiej przeprowadzono rozmowy z okolicznymi mieszkańcami, w czasie których apelowano o pomoc w ujęciu sprawców tego procederu. Bezskutecznie. W tej sytuacji zdecydowano ustawić w tej okolicy tablice o treści nawołujące do ochrony przyrody.

Z up. Naczelnika Miasta
Włodzimierz Wołkowycki
Kierownik Referatu

Агнястрэльная скрыпка

Толькі-толькі пачало світаць, як Яўхім быў ужо на нагах. Ціха, каб не разбудзіць жонку Людмілу і дачку Маргарыту, ён выйшаў з хаты, зайшоў у хляўчук, узяў на сябе рукзак з паляўніча-рыбалоўнымі прыладамі, узяў дубальтоўку і вуду і накіраваўся ў бок вялікага і густога лесу, дзе працякала глыбокая і празрыстая рэчка. Настрой у Яўхіма быў бадзёры і прыўзняты. Усё ж такі да вечара ён настраляе шмат дзічыны і наловіць многа рыбы. Э, як радасна сустрэнуць яго жонка і дачка, калі ён вернецца дадому не з пустымі рукамі!

Яўхім прымайстраваўся на беразе маляўнічай лясной рэчкі і пачаў вудзіць рыбу. Пакуль ён наглядаў за паплаўком, у лесе з усіх бакоў чуліся гучныя, мілыя і задушэўныя мелодыі. Ён адразу ўспомніў, як трыццаць гадоў таму назад вось у гэтым лесе і на беразе гэтай ракі ён абдымаў сваю семнаццацігадовую Люсю (цяпер яна ўжо Людміла), а яна абдымала яго, дваццаціодоватага Юсю, і ім абоім было вельмі прыемна!..

Успаміны настолькі ўзрушылі і расчулілі душу Яўхіма, што ён і сам не агледзеўся, як зняў з вудзільна леску і туга ды яшчэ ў чатыры рады нацягнуў яе паміж дулам і прыкладам дубальтоўкі. Потым вудзільнам дакрануўся да гэтых незвычайных струн, і дубальтоўка ў яго руках зайграла, як сапраўдная скрыпка. Вудзільна забегала па струнах, як сапраўдны смычок, і тут жа па ўсім лесе палілася цудоўная лірычная мелодыя: „Са-а-а-ла-вей-е-ейка ў цё-ё-ёмным га-і-і-і цэ-э-лу но-чку-у шча-а-абя-та-а-аў...“ Услед за мелодыяй пра салавейку з дубальтоўкі і вудзільна з Яўхімавых рук вырвалася мелодыя пра салаўя: „Са-а-ала-ве-е-й мой, са-а-ала-ве-ей, га-ала-а-асі-і-сты са-а-а-а-ла-аве-е-е-е-й...“

Увесь дзень іграў Яўхім на сваім рыбалоўна-паляўнічым інструменце, а вечарам прыйшоў дахаты.

— Чаго ж гэта ты, Яўхім, з пустою торбаю прыплёўся? — падбочыўшыся, запытала жонка.

— А і сапраўды, тата, з пустою, — дадала дачка.

— Затое з поўнаю душою! — радасна выкрыкнуў Яўхім і хвацка пацягнуў сваім цудоўным вудзільнам па струнах дзівоснай дубальтоўкі. І палілася на ўсё сяло і ў кожную людскую душу чароўная і вечна юная мелодыя пра салавейку і салаўя.

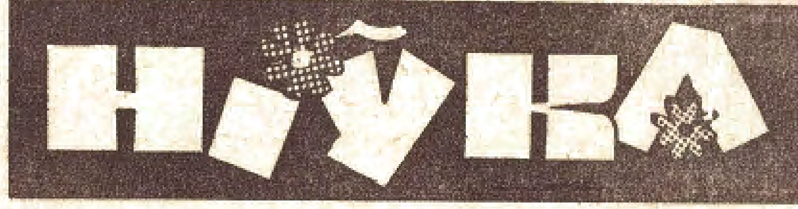
— Ой, што ж рабіць?! Ой, людцы! — забегала, загаласіла збянтэжаная Людміла. — Увесь час насіў мужык дзічыну і рыбу дахаты, а цяпер як бы ачмурэў, у музыканты запісаўся. Зроду-веку ні на чым не іграў, а тут, на табе, зайграў, яшчэ і чорт ведае на чым! О, гора ж мне, беднай і няшчаснай!

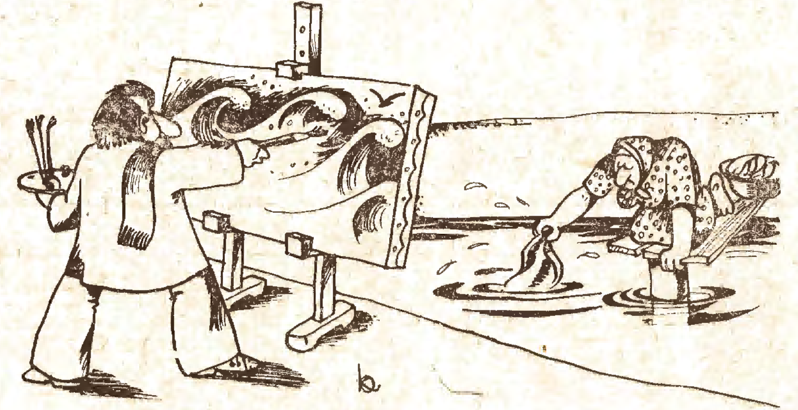
— Ціпун табе на язык, кума Людка! — крыкнула праз плот кума Сонька. — Радавацца трэба, што твой з браканьера стаў музыкантам! А калі ж мой... Калі ж мой з гультая ў работніка ператворыцца?!

Кума Людка выцерла кулаком слёзы і, міжвольна ўсміхаючыся, нясмела сказала: „А можа, яно і сапраўды ад мастацтва душа прыгажэе“...

Аляксандр Кізім

НАЧНАЯ СУСТРЭЧА

Ідзе позна ўвечары старшыня Аглаблёвіч, аж глядзь: у лужыне ляжыць Кастусь.

— А што ты, Кастусь, тут параблеш?

— Зоркі збіраю, каб не перашкаджалі спаць...

СВІШЧУЦЬ РАКІ

Не сініцы у бары,
Не салоўкі на зары, —
Свішчуць ракі-небаракі,
Свішчуць ракі на гары.

Не бывае, можа, так,
Каб свістаў маўклівы рак?
Можа!
Як бяда прыцісне,
Дык і рак у клешні свісне.

А бяда яго, бяда —
Ды нячыстая вада,
У якой няма прытулку,
Бо спускаюць у рачулку
Жыжку, вапну, розны бруд...
Паспрабуйце выжыць тут.

А калісь была Гуглянка
І празрыстая, як шклянка,
І гуляла на прывольі
Шчупакоў, ляшчоў даволі.

А цяпер яны канаюць,
Па цячэнню ўніз сплываюць
Жыватамі дагары.
Ну, а ракі?
Ну, а ракі,
Бедалагі-небаракі,
Свішчуць ракі на гары.

Мікола Янчанка

З „ВЕСНІКА ЗАДРЫПАНКІ“

Вадалаз Вадзім Х. пры чарговым апусканні не змог падняцца на паверхню. На дапамогу прыйшла яго жонка. „Я Вадзю з дна мора дастану“, — заявіла яна карэспандэнтам.

НА ЭКЗАМЕН

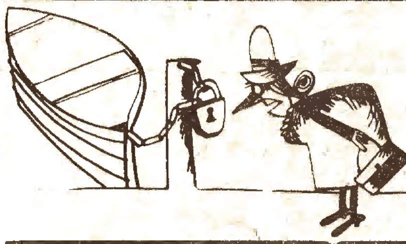
Сустрэліся маладыя задрыпанцы. Адзін і пытае:

— А куды гэта ты бяжыш?

— На экзамен.

— А з чаго экзамен?

— А там скажуць.

ВЫБЛЫТАЎСЯ

Стары капітан экзаменуе задрыпанца:

— Што вы зробіце, калі з правага борту судна наляціць шквал?

— Кіну якар.

— А калі й другі шквал — з левага борту?

— Кіну другі якар.

— А калі яшчэ адзін шквал — з кармы?

— Кіну яшчэ адзін якар.

— Хопіць! — запратэставаў экзаменатар. — Адкуль вы возьмеце столькі якароў?

— А адтуль, адкуль вы бярэце шквалы, капітан.

Кажуць, ён прапусціў 5-6 шкалікаў. Цікава, колькі ж ён тады выпіў, што так набраўся?

ГУМАР З БАРАДОЮ

АКУРАТНАСЦЬ

Капітан царскага флоту выдаў па караблю загад, каб з яго матросаў ніхто не толькі віна не піў, а нават не панюхаў.

А нейк ён рабіў агляд карабля і знайшоў пляшку, а на дне трохі гарэлкі.

Сабраў ён каманду і пачаў:

— Ежели среди вас есть честные люди, то они признаются, кто пил, не то вся команда будет отвечать!

Матросы пераглядаюцца. А адзін выскаквае са строю і кажа:

— Дазвольце сказаць, што гэта пляшка не нашай каманды!

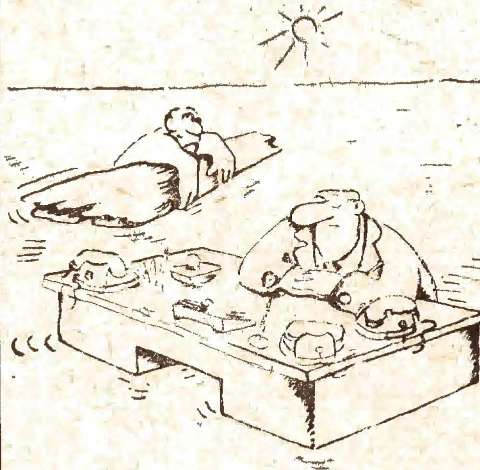
— Почему ты так думаешь?

— Бо нашы, калі п'юць, то ні каплі не пакідаюць, а тут яшчэ во колькі гарэлкі!

СПАЗНІЛАСЯ

Гарадская задрыпанка паслала тэлеграму мужу на курорт: „Не забывай, што ты жанаты“.

Неўзабаве атрымлівае адказ: „Тэлеграма спазнілася на два дні“.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Я чуў, ты разбагацеў! Як гэта табе ўдалося, П'етра?

— Бачыш, я перавозіў турыстаў на выспу. Дык вось, экскурсія туды каштавала пяцьсот лір. Назад — у тры разы даражэй.

✲

Сустракаюцца два марсельцы.

— Ты ўяўляеш сабе Атлантычны акіян?

— Яшчэ б!

— Я яго перасёк уплаў.

— А ты ведаеш Мёртвае мора?

— Вядома.

— Гэта я забіў яго.

✲

Муж пасварыўся з жонкай. У лютасці ён кінуў у чамадан некалькі кашуль і крыкнуў:

— Я паеду! Паеду куды-небудзь на дзікія выспы, Джэні! Лепей жыць побач з людаедамі, чым заставацца пад адным дахам з табой!

Ён выйшаў, грукнуўшы дзвярыма, але праз некалькі мінут вярнуўся.

— Табе зноў пашанцавала, на вуліцы дождж...

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Святланы Новік, Галіны Ігнацюк, Галіны Мірунь, Валянціны Зубрыцкай, Яўгена Сянько, Яўгена Кардаша з Семянойкі, Марыі Лашкевіч, Анны Максімук, Часлава Эйсманта з Зубачоў змяшчаем песню

Nadaj do mnie S.O.S.

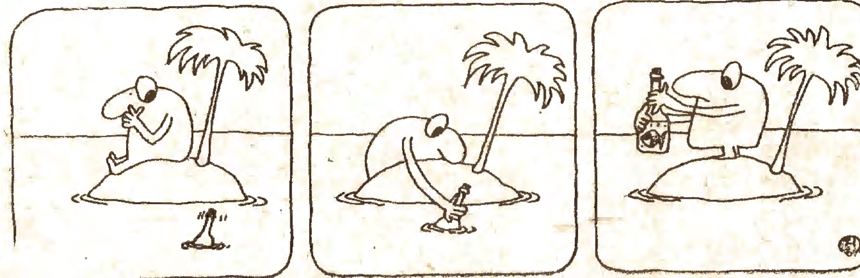
śpiewa grupa „Happy End“
słowa: Magdalena Mikulin
muzyka: Zbigniew Nowak

Już przeminęła ta noc,
gdy śnił się dobry sen.
I czyja wina, czyj błąd,
to dziś nieważne jest.
Już nasza droga do gwiazd
zginęła w życia mgle,
ale taki mały ten świat,
odnajdę cię, jeśli tylko chcesz!

Kiedy ci będzie źle,
wtedy spróbuj do mnie nadać S.O.S.
Przyjdę, ty dobrze wiesz,
kiedy znów usłyszę twoje S.O.S.
O o! O o! O o!

Już przeminęły te dni,
gdy było dwoje nas,
choć co innego się śni
w tych nie spełnionych snach.
Ty wiesz to samo co ja,
bywają takie dni,
kiedy nagle czegoś ci brak,
a mimo to trzeba dalej żyć!

Kiedy ci będzie źle...

ПА ЗАКОНАХ ДОБРАСУСЕДСТВА...

Паштовы служачы з сіцылійскага горада Месіна Філіпа Маніяці прыбудаваў да свайго дома „зграбны“ верхні паверх. Радавалася ўся сям'я, незадаволены і пануры быў толькі адзін чалавек — сусед Марыо Кампа. Прыбудова Маніяці засланіла дом суседа ад сонца і закрыла від на мора. Але Марыо Кампа не накінуўся на самавольнага будаўніка з праклёнамі і пагрозамі, а паглыбіўся ў сямейны архіў. Разбор фамілійных рэліквій увянчаўся поспехам. У заключаным 185 гадоў назад дагаворы тадышні ўладальнік дома Філіпа Маніяці ўрачыста абяцаў суседу, яго сынам і наследнікам, а таксама наследнікам наследнікаў ніколі не загароджваць сонца і від на мора. Са сваёй знаходкай Кампа звярнуўся ў суд.

— Вы прызнаеце сябе сваяком падпісаўшага гэты дагавор Фратантоні? — спытаў суддзя паштовага служачага.

— Вядома, пан суддзя, мой жа дзед атрымаў ад яго вялікую спадчыну.

Пасля такога прызнання суд палічыў сваю задачу вычарпанай і рэкамендаваў паштоваму служачаму на працягу 30 дзён разабраць верхні паверх. Калі „яблык разладу“ быў разбураны, паміж суседзямі зноў усталяваўся мір.

Калі ў вас пасля святочнай вячэры разбалелася галава, не абавязкова піць пірамідон. Ёсць іншы, куды працейшы спосаб. Раздзяліце год вашага нараджэння на тры, адніміце дзесяць, памножце на пяць, дадайце да атрыманага выніку 2,87, а затым суму раздзяліце на лік „пі“ з дакладнасцю да 19-га знака — і немач пройдзе.